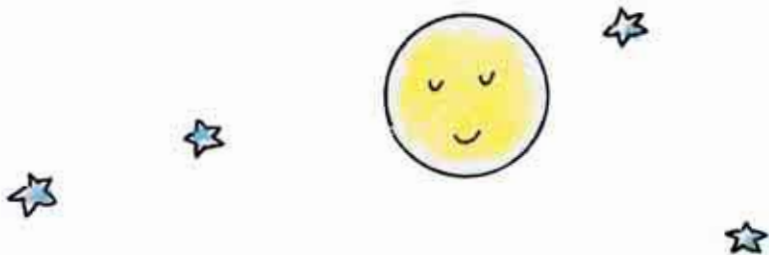

ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ

กัลยาณมิตร

www.kalyanamitra.org

ดวงจันทร์
กลาง
ดวงใจ

คณะศิษยานุศิษย์

จัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ

น้อมบูชาธรรม แต่...

คุณยายอาจารย์ มหาวีรณอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

วันครบรอบวันละสังขาร

วันเสาร์ที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ

ISBN 974-93489-7-4

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สยามพร รัชสีสรณ์

ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ. - กรุงเทพฯ : มูลนิธิมหารัตน-

อุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง, 2048.

204 หน้า

1. จันทร์ ขนนกยูง. - ชีวิตประวัติ. I. ชื่อเรื่อง.....

294.30922

คำนำพิมพ์ครั้งที่ ๒

เมื่อครั้งที่คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ละสังขารไปได้ไม่นาน คณะศิษยานุศิษย์ ได้จัดพิมพ์หนังสือ ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ เพื่อน้อม บูชาธรรมคุณยายฯ ในครั้งนั้น หนังสือได้เผยแพร่ และหมดไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้มาในภายหลังยัง ไม่ได้อ่าน และขอจัดพิมพ์เพิ่ม แต่ก็ยังไม่มีโอกาส ที่เหมาะสมจนถึงปัจจุบันเมื่อวันละสังขารของคุณยายฯ ได้เวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง

คณะผู้จัดทำเห็นว่า หนังสือเล่มนี้แม้จะเป็น หนังสือเล่มเล็ก ๆ แต่ก็ประโยชน์มาก เพราะได้

เก็บความซึ่งเป็นคุณธรรมความดีงามอันประเสริฐและ
ยิ่งใหญ่ของคุณยายฯ ไว้ในทุกบททุกตอน ดังนั้น
คณะผู้จัดทำจึงได้ขอจัดพิมพ์ขึ้นอีกครั้ง พร้อมกันนั้น
ได้ขอให้ผู้เขียนเขียนเพิ่มเติมอีกจำนวน ๗ บท ซึ่ง
เนื้อหาแต่ละบทนั้นล้วนแต่แสดงถึงคุณธรรมความ
งามของคุณยายฯ ที่ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการ
ฝึกฝนตนเองให้เป็นดังเช่นคุณยายฯ และได้เชิญชวน
คณะศิษย์ของคุณยายฯ ได้มาร่วมเป็นเจ้าภาพจัด
พิมพ์เพื่อมอบเป็นธรรมบรรณาการแก่สาธุชนทั้งหลาย

บุญกุศลอันเกิดจากการจัดพิมพ์หนังสือเพื่อเผยแพร่
คุณธรรมของคุณยายอาจารย์ฯ นี้ ขอโน้มถวาย

เป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และคุณครูบา
อาจารย์ทั้งหลาย และขอกราบอนุโมทนาบุญกับท่านเจ้า
ภาพผู้ใจบุญทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

กองวิชาการ สถาบันพัฒนานุคณาการ

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

คำนำ

เวลาที่อยู่ใกล้ชิดคุณยาย รู้สึกอบอุ่น และเป็น
สุขใจมาก บางครั้งที่ทำอะไรไม่ถูกต้อง ท่านจะเมตตา
สั่งสอนเสมอ

คำสอนของคุณยายเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว
แต่น้อยคนนักที่จะมองเห็นได้

คุณยายไม่ได้เรียนหนังสือ
เรียนแต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ก็ทำให้ท่านเข้าใจโลก และชีวิตได้อย่างสมบูรณ์

คุณยายจึงเป็นความสว่างท่ามกลางความมืดมิด
เปรียบเหมือนดวงจันทร์ที่เต็มดวงสว่างไสวอยู่บนท้องฟ้า
และไม่ว่าโลกนี้จะหมุนไปอีกยาวนานสักแค่ไหน
คุณยายยังคงเป็นดวงจันทร์ กลางดวงใจของข้าพเจ้า
และทุก ๆ คนตลอดไป

William S. Swann

สารบัญ

คำนำ	๕
สารบัญ	๑๐
เรื่องที่ ๑ ตำนาลี้ของคุณยาย	๑๔
เรื่องที่ ๒ ผัวขี้ริ้ว	๒๐
เรื่องที่ ๓ การกระทำดีกว่าการพูด	๓๐
เรื่องที่ ๔ เพศพรหมจรรย์	๓๖
เรื่องที่ ๕ หยาดเหงื่อและรอยยิ้ม	๔๒
เรื่องที่ ๖ เงิน	๔๙
เรื่องที่ ๗ รongเท้าของคุณยาย	๕๔
เรื่องที่ ๘ ขนเมของคุณยาย	๖๐
เรื่องที่ ๙ ไม่มีสิ่งใดขวางกั้นได้	๖๗

เรื่องที่ ๑๐	กระดาษณ์หนึ่งของคุณยาย	๗๖
เรื่องที่ ๑๑	วันที่คุณยายรู้ใจ	๘๓
เรื่องที่ ๑๒	คุณยายสอนไว้	๘๙
เรื่องที่ ๑๓	จงเป็นดัง...ต้นข้าวที่เต็มรวง	๙๔
เรื่องที่ ๑๔	สติที่สมบูรณ์	๑๐๐
เรื่องที่ ๑๕	ภาษาของคุณยาย	๑๑๐
เรื่องที่ ๑๖	กำลังใจจากคุณยาย	๑๑๖
เรื่องที่ ๑๗	บ้านของคุณยาย	๑๒๒
ประวัติย่อคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง		๑๓๒
วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น		๑๔๔
รายนามเจ้าภาพร่วมอนุโมทนา		๑๘๒

ดวงจันทร์
กลาง
ดวงใจ

ต้นเกล้าของคุณยาย

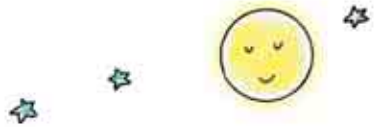
หลังจากคุณยายรับประทานอาหารเช้าแล้ว พี่
ประดิษฐ์ (ปัจจุบันคือ พระประดิษฐ์ อริณฺชโย) จะทำ
หน้าที่สามล้อพาคุณยายออกไปตรวจวัด โดยจะปั่น
สามล้อไปอย่างช้า ๆ ใต้เบาะนั่งของรถสามล้อจะมี
อุปกรณ์สำหรับตอนวัชพีช เช่น เสียมเล็ก สำหรับชะ
รากหญ้า มีดอีโต้ กรรไกรตัดแต่งกิ่งไม้เล็ก ๆ ส่วน
ข้าพเจ้าได้รับหน้าที่ปั่นจักรยานตามหลังไปด้วย

บรรยากาศภายในวัดร่มรื่นไปด้วยต้นไม้ใหญ่
ต้นไม้อายุยืน เช่น ต้นประดู่ สารภี มะชอกกานี พะยอม
ก้ามปู บุนนาค ตะเคียน พิกุล หูกระจง ฯลฯ ดอก
ประดู่จะมีสีเหลือง เมื่อดอกบาน จะส่งกลิ่นหอมไป
ทั่วทั้งวัด จากนั้นกลีบดอกก็จะร่วงหล่นให้เห็น
ดาดดาชอยู่บนถนนและพื้นหญ้า

ข้าพเจ้าแว่ได้ยินเสียงคุณยาย พูดกับพี่ประติษฐ์
ถึงต้นไม้แต่ละต้นที่ท่านปลูก อาคารต่าง ๆ ภายในวัด
ที่ท่านได้บอกบุญสร้างมา ชื่อเจ้าภาพแต่ละท่านที่คุณ
ยายยังจดจำได้อย่างแม่นยำ

เมื่อรถสามล้อผ่านมาทางอาคารประชาสัมพันธ์

(หินอ่อน) คุณยายบอกให้พี่ประดิษฐ์จอตรด ข้าพเจ้า
จึงต้องจอตจักรยานตาม จากนั้นคุณยายหันมาพูดกับ
ข้าพเจ้าว่า “โอ้หลาน ไปทำต้นไม้ต้นนั้นให้มันตรง ๆ”

ข้าพเจ้ามองตามนิ้วมือที่คุณยายชี้ให้ดู แต่ก็ยัง
มองไม่เห็นว่่า ต้นไม้ที่คุณยายชี้ั้นอยู่ตรงไหน เพราะ
คิดว่า “ต้นไม้ในวัดมีแต่ต้นโต ๆ ทั้งนั้น จะให้ไปตัด
ตรง ๆ ก็คงจะไม่ได้แน่ ๆ” แต่แล้วพอเดินเข้ามาในสนาม
หญ้า จึงเห็นต้นกล้าต้นเล็กบาง ๆ ที่เพิ่งจะออกใบมา
ไม่ถึง ๑๐ ใบ และลำต้นเอนเอียงไปคนละทิศละทาง
ผูกติดอยู่กับไม้ค้ำที่มีขนาดเล็กพอ ๆ กับต้นไม้ต้นนั้น

ข้าพเจ้าแกะเชือกที่ผูกต้นไม้ออก แล้วดึงไม้ด้าม
ออกมาปักให้อยู่ในลักษณะที่เป็นเส้นตรงและขนานกับ
ลำต้น ฉีกเชือกฟางออกเป็น ๓ เส้น ผูกต้นไม้กับไม้
ด้ามเป็น ๓ ระดับ ตั้งแต่โคนต้น กลางต้น และปลายต้น

ข้าพเจ้าทำตามที่คุณยายสั่งเรียบร้อยแล้ว จึงเดิน
มาที่รถจักรยาน ทานหันมาพูดกับพี่ประดิษฐ์ว่า “ต้นไม้
ก็เหมือนกับคน จะสอนอะไรก็ต้องสอนตั้งแต่เล็ก ๆ
โตแล้วสอนยาก” ข้าพเจ้านึกดีใจที่มีส่วนทำให้ต้นกล้า
นั้นมีลำต้นตรง โตขึ้นมันจะได้ไม่ไปเบียดต้นอื่น

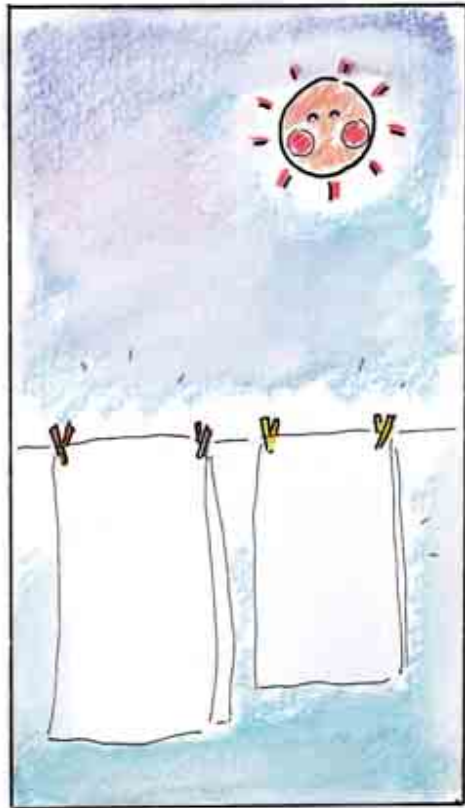
ความอดทน คือ บันไดที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จ

“ถ้าเราอดทนฝึกฝนตนเองตั้งแต่วันนี้..

วันข้างหน้าเราจะเข้มแข็ง

เหมือนต้นกล้าที่เติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีลำต้นตรง

และไม่ไปเบียดต้นอื่น”

ผ้าชีว

วันหนึ่งในฤดูร้อน ข้าพเจ้ากำลังเดินไปกุฏิปรนิม
มิตวสวัตดี (กุฏิของคุณยาย) ระหว่างทางได้สัมผัส
บรรยากาศภายในวัดที่ร่มรื่น มีร่มเงาไม้ให้เห็นเต็ม
ไปหมด เพราะต้นไม้ที่ปลูกในวัดเป็นต้นไม้ใหญ่ บางต้น
กำลังผลัดใบ ทำให้เห็นใบอ่อนแตกยอดออกมา บ่ง
บอกถึงฤดูกาลที่จากไป และฤดูกาลใหม่ที่กำลังจะ
มาเยือน

วันนี้ เป็นวันแรกที่ข้าพเจ้ามารับบุญทำความ
สะอาดกุฏิคุณยายที่มีชื่อว่า “ปรนนิมิตวสวัตดี” พี่
อาร์พณัฐเรียกข้าพเจ้าไปหาที่ห้องเลขและแนะนำว่า “ให้
ดูใต้ถุนกุฏิว่ามีอะไรบ้าง ดูว่าอะไรอยู่ที่ไหน เมื่อเสร็จ
แล้วก็ทำทุกอย่างให้เหมือนเดิม”

ข้าพเจ้าเดินสำรวจรอบกุฏิ เพื่อดูว่า มีอะไรอยู่
ที่ไหนบ้าง สิ่ง que เห็นคือ อุปกรณ์ทำความสะอาด ได้แก่
กระป๋องน้ำ แปรงขัดพื้น ทั้งที่เป็นทองเหลืองและไนลอน
เชลดูโลส (ฟองน้ำสำหรับทำความสะอาด) ผงซักฟอก
ทุกอย่างถูกจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ข้าพเจ้า
เดินเลยไปด้านหลังซึ่งมีราวยกที่ใช้สำหรับตากผ้าชีริ้ว

ทั้งผืนเล็ก ผืนกลาง ผืนใหญ่ ผ้าชีรี๊วที่ภักดีคุณยายดู
แปลกตากว่าที่อื่น เพราะเป็นผ้าสีอ่อนและสะอาดมาก
ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นผ้าชีรี๊วที่สะอาดอย่างนี้มาก่อน ผ้าชี
รี๊วที่เคยเห็นโดยทั่วไปเป็นผ้าที่ดูสกปรกที่สุด เขาจึง
นิยมนำผ้าสีเข้มมาทำเป็นผ้าชีรี๊วเพื่อจะได้ไม่เห็นความ
สกปรก

ข้าพเจ้าเลือกหยิบผ้าชีรี๊วผืนใหญ่สุด เพราะ
มั่นใจว่า ต้องเป็นผ้าที่ใช้ดูพื้นแน่ ๆ จากนั้นก็เดิน
สาละวนหาไม้ดูพื้น วนไปทางซ้ายก็แล้ว ทางขวาก็แล้ว
ก็ยังไม่เจอ จึงคิดจะเดินกลับไปตามฟัอาร์พันธุ์ ก็
พอดีได้ยินเสียงฟัอุดม (อุปัฏฐากอีกท่านหนึ่ง

ปัจจุบันคือ พระอุดม ยติสฺสโร) ตามขึ้นด้วยน้ำเสียงที่
ห้วนแต่แฝงไว้ด้วยความจริงใจ ว่า “หาอะไร” ข้าพเจ้า
รับตอบกลับไปทันทีว่า “หาไม้ฉลุพื้นคะ ไม่รู้ที่ไหน
เดินหาหลายรอบแล้ว ยังไม่เจอเลย” เสียงที่แฝงด้วย
ความจริงใจพลันดูขึ้นว่า “นี่เธอ ที่นี้เขาไม่ใช่ไม้ฉลุพื้น
กันหรอกนะ” ไม่ต้องบอกต่อ...ข้าพเจ้าก็พอจะ
จินตนาการได้ว่า ต้องฉลุพื้นแบบไหน และทำอะไร
ต่อไป

ข้าพเจ้ารีบเอากระป๋องน้ำมารองน้ำ ระหว่างนั้น
ข้าพเจ้าเห็นพี่อุดมเดินไปเก็บจิวที่ตากอยู่ที่ราวไกล ๆ
โน้น ลักพักพี่อุดมก็เดินมา แล้วพูดว่า “บิดผ้าให้แห้ง

ละ” ข้าพเจ้านำผ้าไปแช่น้ำให้ชุ่มแล้วบิดผ้าให้น้ำคาย
ออกมากที่สุด จนรู้สึกว่ ผ้าบิดเป็นเกลียวมากแล้ว
นำมาตีกับมือของตัวเองอีกที เพื่อให้แน่ใจว่า ไม่มี
หยดน้ำกระเซ็นออกมา

ด้วยความปรารถนาดีอย่างจริงใจของพี่อุดม พี่
เค้าเดินเข้ามาหาข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “ส่งผ้ามานี้จะทำให้ดู”
ข้าพเจ้าส่งผ้าผืนนั้นให้พี่อุดม พี่เค้าได้สาธิตวิธีการ
พับผ้าชี้ริ้วว่า พับเป็นกึ่งด้าน ขนาดของผ้ากับฝ่ามือของ
เราต้องใกล้เคียงกัน เวลาผูกต้องคลี่ผ้าออกมาใช้ให้
ครบทุกด้าน ซึ่งสิ่งนี้ไม่เคยมีใครสอนข้าพเจ้ามาก่อน

จากนั้นข้าพเจ้าเดินเข้าไปในกุฏิ ตรงไปยังห้องที่

อยู่ด้านในสุด และคุกเข่าใช้มือทั้งสองวางบนผืนผ้า คุก
ห้องไปตามแนวยาว โดยเริ่มคุกจากมุมห้องที่อยู่ด้านใน
สุดดอยหลังมาเรื่อย ๆ ข้าพเจ้าคุกพื้นประมาณครึ่งห้อง
ก็จะสลับเอาด้านในใหม่ของผ้าออกมา ส่วนด้านที่คุกแล้ว
พับกลับไปไว้ด้านใน ข้าพเจ้าคุกดอยหลังมาเรื่อย ๆ
สลับด้านของผ้าไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงบันไดชั้นสุดท้าย
จึงนำผ้าไปซัก และนำกลับมาคุกอีกครั้ง คุกแบบเดิม คือ
เริ่มที่มุมห้องในสุดแล้วคุกดอยหลังไปเรื่อย ๆ การคุก
แบบนี้จะทำให้เราไม่เอารอยเท้าไปย่ำโดนพื้นที่ยังไม่แห้ง

หลังจากคุกเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงนำผ้าขี้ริ้วไป
ซักด้วยผงซักฟอกโดยใช้แปรงซักผ้าขัด สลับกับการ

ขยี้ด้วยมือ จนมั่นใจว่า ผ่าสะอาดเหมือนเดิมแล้ว จึง
นำไปซักด้วยน้ำสะอาดอีก ๒ ครั้ง ปิดให้แห้งแล้วจึง
นำไปตากที่ราว ให้ชายของผ้าขี้ริ้วเสมอกัน จากนั้นจึง
นำกระป๋องน้ำมาเช็ดให้แห้ง แล้ววางคว่ำไว้ที่เดิม

ข้าพเจ้ากลับมานั่งพักที่บ้านไดกุกู รัฐสิกเจิบเข้าจึง
ก้มลงดู เห็นเข้าเป็นสีแดงเหมือนกัน แม้จะเจ็บเข้า แต่
กลับรู้สึกมีความสุข และภาคภูมิใจในสิ่งที่ได้ทำ
เพราะเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีใครสอน และข้าพเจ้าก็ไม่เคย
เรียนรู้สิ่งดี ๆ เช่นนี้มาก่อนเลย

ขณะที่ข้าพเจ้าเดินออกจากกุกูเห็นพี่อุดมกำลัง
ปั่นจักรยานผ่านมา มือข้างหนึ่งถือกระป๋องพลาสติกสี

เหลือง ข้าพเจ้าโบกมือเรียกพี่อุดม เสียงเบรกรถดัง
มาพร้อมกับเสียงของพี่อุดม “มีอะไร” ข้าพเจ้าถามพี่
อุดมว่า “พี่อุดม...ใครสอนพี่ถูกฏฐิเหรอ” คำตอบที่แฝง
ด้วยน้ำเสียงที่ดูแต่ก็จริงใจดังมาว่า “นี่...เธอ ยังไม่รู้อีก
หรือ ทุกเรื่องเนี่ยคุณยายท่านสอน แม้แต่เรื่องซัก
จีวรของหลวงพ่อ คุณยายท่านก็สอน หัดไปเดี๋ยวก
หน่อยเธอก็รู้เอง” แล้วพี่อุดมก็ปั่นจักรยานจากไป

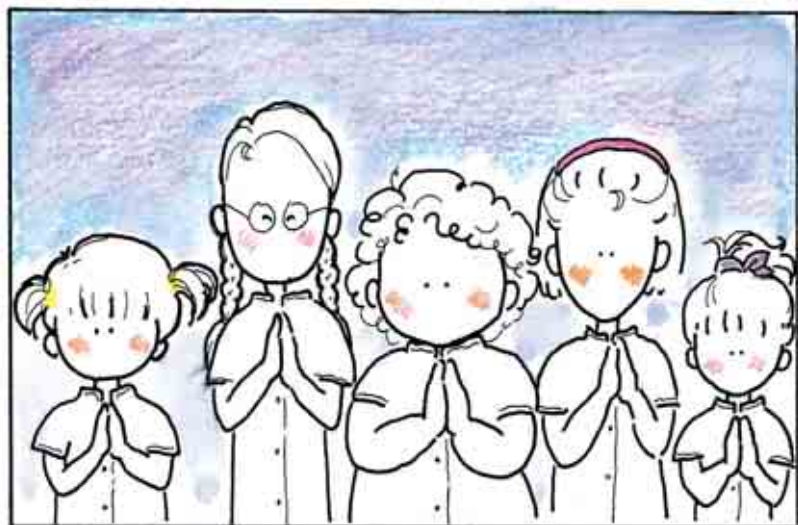
ข้าพเจ้าเหลียวหลังกลับไปมองภูมิของ คุณยาย
อีกครั้ง...พลางคิดในใจว่า “ผ้าชีริ้วของคุณยายต้องเป็น
ผ้าที่สะอาดที่สุด เพราะผ้าสะอาดเท่านั้นที่จะเช็ดทุก
สิ่งทุกอย่างให้สะอาดหมดจดได้อย่างแท้จริง”

คนที่มีใจใสสะอาดบริสุทธิ์
ย่อมทำสิ่งรอบข้างให้สะอาดหมดจดได้เสมอ
แม้กระทั่งผ้าชีวี่

“ความสะอาดภายนอกใคร ๆ ก็อาจมองเห็นได้
แต่ความสะอาดภายในจิตใจ ตัวเราเองเท่านั้นที่มองเห็น”

การกระทำดีกว่าการพูด

ในเวลาเช้าหลังจากคุณยายรับประทานอาหารเช้าแล้ว
ท่านจะเดินมาที่ครัวยามา ซึ่งขณะนั้น เป็นเวลาที่เด็กวัด
ทั้งอุบาสกและอุบาสิกามาร่วมกันรับประทานอาหารเช้าที่นี่

อาหารจะมีทั้งที่เจ้าภาพนำมาถวาย และที่ทาง
ครัวทำเพิ่มด้วย หลังจากพระฉันเสร็จ อาหารจะถูกนำ
มาวางที่เคาน์เตอร์กลาง โดยแยกประเภทไว้เป็นถาด ๆ
เพื่อให้อุบาสก อุบาสิกาตักรับประทานกัน การรับ

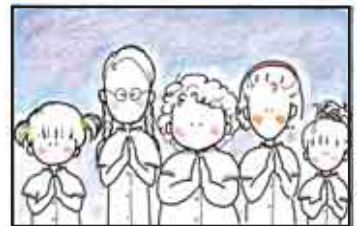

ประทานอาหารของเด็กวัดในสมัยนั้น จะเป็นอาหาร
ที่ใช้จานเพียงใบเดียว คือ จะเดินตักกับข้าวใส่ลงไป
ในจานข้าวแล้วนั่งรับประทานที่พื้น

ระหว่างเดาน์เตอร์กลางที่วางถาดอาหารนั้น ด้าน
หนึ่งเป็นที่นั่งรับประทานอาหารของอุบาสก อีกด้าน
หนึ่งก็จะเป็นที่นั่งของอุบาสิกา คุณยายจะมานั่งที่เก้าอี้
ตัวเดิมที่อยู่ทางฝั่งอุบาสก ท่านมักถามถึงอุบาสกที่ไม่
ได้มานั่งทานข้าวด้วย ท่านอยากให้ทุกคนมารับ
ประทานอาหารพร้อมกัน จากนั้นท่านจะเริ่มสอน
อุบาสกในเรื่องของความเป็นอยู่ กิจวัตรในแต่ละวัน
โดยเน้นเรื่องการนั่งธรรมะ การฝึกตัว และการรับบุญ

จากนั้นท่านได้เมตตาหันมาทางอุบาสิกา และ
ถามข้าพเจ้าว่า “ตอนนี้ธรรมทายาทหญิงมีกี่คนแล้ว”
ข้าพเจ้ากราบเรียนท่านว่า “๒๕ คนค่ะคุณยาย” ท่านบอก
ว่า “เออ...ผู้หญิงอย่าให้มีเยอะนะ มีเยอะเดี๋ยวมันยุ่ง”
ตอนนั้นข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจนัก แต่พอจะรู้ว่า การ
เกิดเป็นผู้หญิงเป็นความอภัพอย่างหนึ่ง เพราะในทาง
พระพุทธศาสนาถือว่า ผู้หญิงเป็นเพศที่อภัพ ไม่อาจ
นำผ้าจีวรมาห่อหุ้มกายได้

เช้าวันต่อมา หลังจากคุณยายให้โอวาทอุบาสก
แล้ว ท่านหันมาทางอุบาสิกา
พร้อมกับพูดว่า “กินให้

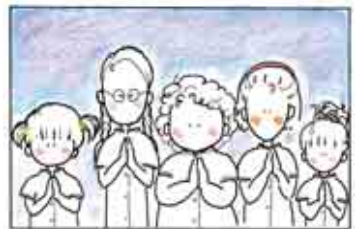

อ๋อ ๗ อ๋อแล้วก็ไปทำงาน ตั้งใจทำงานแล้วอย่าคุยกัน
คุยมากเกินไปก็มากเรื่อง”

วันนั้นคำสอนของคุณยายดูเหมือนจะเป็นคำสอน
ที่ข้าพเจ้าได้ยินเป็นปกติ แต่วันนี้...กลับเป็นความ
กระจ่างใส...ที่ทำให้รู้ว่า ธรรมชาติของผู้หญิงส่วน
ใหญ่จะเป็นนักพูด คำพูดของผู้หญิงจึงเป็นทางมา
ของบุญและบาปได้ง่าย คุณยายจึงเน้นให้ทุกคน
แสดงออกในสิ่งดี ๆ ด้วยการกระทำมากกว่าการพูด

การทำความดีควรเริ่มต้นที่การกระทำ

“การกระทำที่ดีย่อม ดีกว่าคำพูดเป็นล้านคำ”

เพลงพรหมจรรย์

อากาศยามเช้านี้ดูสดชื่นดีจัง ต้นไม้ใบหญ้ายังมี
ร่องรอยของน้ำค้าง ข้าพเจ้าชอบมองต้นไม้ทุกต้นในวัด
ต้นไม้ในแดนบุญ ดูช่างมีชีวิตชีวากว่าที่อื่นจริง ๆ เช้า
วันนี้คุณยายนั่งรถไฟฟ้าตรวจวัด โดยมีเบิ้ลเป็นคนขับ
และมีข้าพเจ้านั่งพ่วงท้ายรถไปด้วย

ตลอดเส้นทางที่รถผ่าน ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชม
ต้นไม้ขนาดชนิด บางทีก็แอบยิ้มให้กับกระรอกที่วิ่งไล่กัน

อยู่บนต้นไม้ นกเอี้ยงกำลังทะเลาะกันเสียงดังลั่น ขณะที่รถแล่นผ่านอาคารประชาสัมพันธ์ (หินอ่อน) มาทางสระน้ำพุ แต่ทว่า...สายตาของคุณยายทอดไกลไปถึงสนามหญ้าด้านหลังโบสถ์ ท่านให้เปิ้ลจอดรถและบอกข้าพเจ้าว่า **“ไอ้หลาน ไปบอก ๒ คน นั้นให้ไปคุยกันที่อื่น”** ด้วยน้ำเสียงเข้มของคุณยายทำให้ข้าพเจ้ารีบวิ่งลดสนามหญ้าไปทางด้านหลังโบสถ์ เมื่อเข้าไปใกล้จึงรู้ว่า เป็นหนุ่มสาวชาวบ้านแถวนี้มานั่งจีบกันในวัด ข้าพเจ้าพยายามอธิบายให้ทั้งสองเข้าใจว่า สถานที่นี้เป็นวัด เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ถ้าไม่ได้มา

เพื่อรักษาบุญ หรือสร้างบุญแล้ว ขอความกรุณาออกไปคุยกันข้างนอก (คุณยายไม่ชอบให้ผู้หญิงผู้ชายมานั่งจับกันในวัด)

ตกเย็น...เปิดกลับไปทำภารกิจที่บ้านพัก พี่อาร์พันธุ้ไปที่ครัวหลัง ะหว่างที่รอน้ำเล็ก ข้าพเจ้าอยู่กับคุณยายเพียงลำพัง ในเวลานี้คุณยายจะเล่าเรื่องในอดีตให้ฟัง ท่านเล่าว่า “เมื่อก่อนยายต้องคอยไล่พวกผู้หญิงที่มาเฝ้าพระยาย กว่ายายจะเอาพระแต่ละองค์มาบวชได้ ต้องห้าห้าพวกผู้หญิง เหนื่อยแทบแย่”

ข้าพเจ้ากราบเรียนถามคุณยายว่า “คุณยายคะ ตอนคุณยายเป็นสาว คุณยายเคยถูกผู้ชายมาจับไหม

คะ” คุณยายท่านตอบว่า “เคยเหมือนกัน” ข้าพเจ้ากราบ
เรียนถามอีกว่า “แล้วคุณยายทำอย่างไรคะ” ท่านตอบ
ว่า “ถ้าเขามาซ้าย ยายก็ไปขวา ถ้าเขามาขวา ยายก็ไป
ซ้าย ถ้าเขามาตามมาก ๆ เข้า ยายก็บอกว่า ไม่รู้สิ
พวกนี้อย่าไปด่า ด่าไม่ได้นะ เดี่ยวเขาแกล้งเอา ต้อง
เฉยไว้ แล้วเขาก็จะเลิกไปเอง”

สักครู่น้ำเล็กมาถึง คุณยายเรียกน้ำเล็กมานั่ง
ข้าง ๆ แล้วท่านก็พูดว่า “คุณเล็กสบายแล้ว ไม่ต้องไป
ไกวเปลเลี้ยงลูก” น้ำเล็กมองหน้าคุณยายแล้วยิ้มอย่าง
ภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าแอบเห็นรอยยิ้มที่อัมสฺของ
น้ำเล็กในวันนั้นได้อย่างชัดเจน

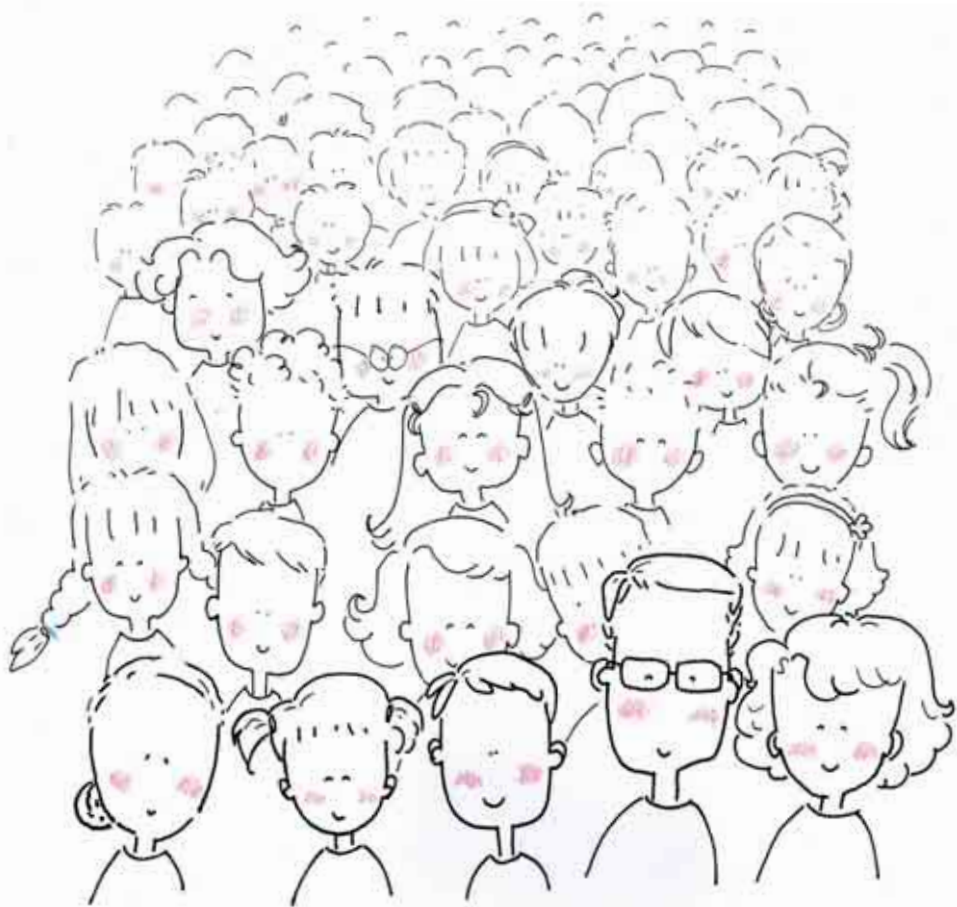

ชีวิตในเพศพรหม
จรรย์ช่างโปร่งเบาสบายจริง ๆ
เหมือนคำพูดของคุณยายที่ว่า “คนไม่แต่งงานจะไปไหน
ก็ได้ เหมือนนกน้อยบินไปในอากาศ ค่ำไหนก็นอนนั่น”

เพศพรหมจรรย์นั้น คือ การสละสิ่งที่สละได้ยาก
แต่สักวันหนึ่ง...จึงจะรู้ว่า มันคุ้มค่ากับการที่ได้สละออกไป

“อิสรภาพในเบื้องต้น
คือ การมีชีวิตที่ปราศจากคู่ครอง”

หยาดเหงื่อและรอยยิ้ม

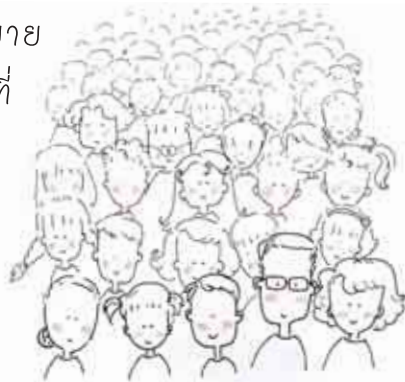
วันนี้เป็นวันอาทิตย์ต้นเดือน ซึ่งเป็นวันที่สาธุชน
จะมาวัดกันมาก เพราะมีพิธีบูชาข้าวพระในช่วงเช้า และ
ปลายของวันเดียวกันนี้ จะมีสาธุชนจำนวนมากมาราบ
คุณยายที่อาคารยามาอีกเช่นกัน ข้าพเจ้ารับหน้าที่
เตรียมสถานที่ให้เรียบร้อย เพื่อรองรับสาธุชนที่ม
กราบคุณยาย

ดั้นได้เวลา สาธุชนต่างทยอยมานั่งเต็มห้อง

เสมอเหมือนกันหมด และสอนให้ทุกคนพึ่งบุญ เอา
บุญเป็นที่พึ่ง เอาบุญไปช่วย แล้วทุกอย่างก็จะสำเร็จ

เวลาผ่านไปเรื่อย ๆ คนแล้วคนเล่าผลัดเปลี่ยน
กันเข้ามากราบคุณยาย แต่ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปยาวนาน
สักแค่ไหน รอยยิ้มและกำลังใจที่คุณยายมอบให้กับ
สาธุชนทุก ๆ คนยังคงเหมือนเดิม

กระทั่งได้เวลาถวายยาหอม พี่อารีพันธุ์ก็ให้
สัญญาณข้าพเจ้าไปชงยาหอม ขณะพี่อารี
พันธุ์ยกถ้วยยาหอมถวายคุณยาย
ข้าพเจ้ามีโอกาสดำเลียงมองที่
ใบหน้าของท่าน เห็นหยดน้ำใส

กระทั่งล้นออกมาด้านนอก ทุกคนพยายามจะเข้ามา
กราบคุณยายให้ใกล้ที่สุด

เมื่อคุณยายมาถึงภาพที่ข้าพเจ้าเห็นจนจินตนา คือ
มือทั้งสองของท่านจะยกขึ้นพนมและกล่าวว่า **“สวัสดี
ทุก ๆ คน”** ก่อนเสมอ จากนั้นท่านจึงค่อย ๆ นั่งลงบน
เก้าอี้ มีพื่อาริพนั้ที่พื้นข้างท่าน สารุชนกั้มกราบ
คุณยายพร้อมกัน คนที่นั่งหน้าสุดจึงได้โอกาสกราบ
เรียนคุณยายก่อน บางคนกราบเรียนตามปัญหาชีวิต
ของตนเอง บางคนก็กราบเรียนตามปัญหาของ
ครอบครัว บางคนเอารูปคนตายมาให้คุณยายช่วยส่ง
บุญให้ ข้าพเจ้าได้ยินคุณยายให้กำลังใจกับทุก ๆ คน

เกาะเตี๋ยใบหน้า และข้างแก้ม พี่อาร์พินธุ์จะใช้กระดาษ
ทิชชูซับเหงื่อให้ท่านเป็นระยะ ๆ

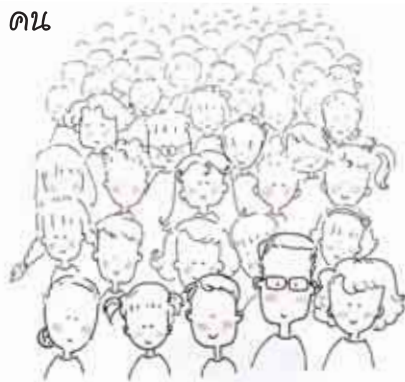
หลังจากสาธุชนคนสุดท้ายเข้ามากราบคุณยาย
แล้ว ข้าพเจ้าเห็นคุณยายเอนตัวไปพึ่งพนักเก้าอี้ ลัก
ครู่พี่อาร์พินธุ์กับเปิ้ลก็เข้ามาพุงท่านเพื่อพากลับไปพัก
ระหว่างที่เดินกลับไปที่พัก จะมีสาธุชนมาคอยส่งท่าน
เป็นจำนวนมาก บางคนก็เพิ่งมาถึงวัดและหวังจะได้
กราบท่านก่อนกลับบ้าน

ขณะข้าพเจ้าเดินนำหน้าคุณยายมานั้น ข้าพเจ้ารู้ว่า
สาธุชนบางท่านเอื้อมมือมาแตะที่ขาของคุณยาย บาง
คนก็ยื่นซองปัจจัยพร้อมพวงดอกไม้ถวายท่านระหว่าง

ทาง และด้วยสัญญาอนุญาตทำให้ข้าพเจ้าต้องพูดออกมาว่า “ขอทางให้คุณยายท่านด้วยนะคะ”

ข้าพเจ้ายังเดินเข้ามาเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีสิ่งใดไม่ทราบมาดลใจให้ข้าพเจ้าหยุดเดินแล้วหันกลับไปมองข้างหลัง ภาพที่เห็นในขณะนั้น คือ ใบหน้าของคุณยายที่ชุ่มไปด้วยหยาดเหงื่อและรอยยิ้ม ดวงตาทั้งสองที่มองไปยังสาธุชนเปี่ยมไปด้วยเมตตา มือของคุณยายยกขึ้นพนม พร้อมกับเสียงของท่านที่พูดว่า

“ขอให้ทุกคนได้บุญกับยาย ทุก ๆ คน
เลยนะ”

วันนี้...แม้หนทางการสร้างบารมี
จะทอดยาวไกลสักเพียงใดก็ตาม
แต่หยาดเหงื่อและรอยยิ้มจากคุณยายในวันนั้น
คือ พลังใจที่ไม่มีวันหมดสิ้น

“กำลังใจ...จากใจที่ใสบริสุทธิ์
ย่อมทรงพลังอย่างไม่มีวันหมดสิ้น”

เงิน

หลังจากคุณยายลงรับสาธุชนตอนเย็นวันอาทิตย์ต้นเดือน ท่านจะกลับมาพักที่กุฏิ พอใกล้ค่ำ พี่อารีพันธุจะนำของปัจจัยมาแยก เพื่อนำปัจจัยไปทำบุญในวันรุ่งขึ้นและออกใบอนุโมทนาบัตรให้กับเจ้าภาพ ส่วนของที่ระบุงจะจงดวยบูชาธรรมคุณยาย ท่านจะให้นำไปฝากธนาคาร เมื่อถึงงานบุญใหญ่แต่ละครั้งของวัดท่านก็จะให้ตอนปัจจัยนี้มาทำบุญ

ระหว่างแยกประเภทของธนบัตร คุณยายจะเล่าเรื่องในอดีตตั้งแต่สมัยท่านอยู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และมาสร้างวัดพระธรรมกาย ซึ่งท่านต้องพบอุปสรรคมากมาย หากพบอุปสรรคท่านก็บอกว่า “ยายอาศัยบุญ มาสร้างวัดยายก็ต้องอาศัยบุญ ไม่มีบุญก็สร้างไม่สำเร็จ” คำของคุณยายดูเรียบง่ายแต่เป็นเรื่องที่ใคร ๆ กลับมองข้าม เพราะคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถ แต่ความสามารถที่มีอยู่ในตัวของคนนั้น มีบุญเป็นทุนหนุนอยู่เบื้องหลัง บุญจึงเป็นเบื้องหลังของความสุขและความสำเร็จที่แท้จริงที่ใคร ๆ ไม่อาจมองเห็นได้

คุณยายสอนต่อไปว่า “เงินทำบุญนี่นะ เขาจบหัวกันมาแล้วทั้งนั้น เวลาจะใช้เงิน ก็ต้องรู้จักใช้ ถ้าไม่รู้จักใช้ ชาตินี้ทั้งชาติก็ต้องไปเป็นขี้ข้าเงิน” ขำพเจ้าไม่เข้าใจว่า ขี้ข้าเงินมันเป็นอย่างไร เพราะเงินน่าจะเป็นสิ่งที่เราหยิบใช้ได้ตามความต้องการท่านสอนอีกว่า “มีเงินก็ต้องรู้จักเก็บ ใช้แต่พอดี ถ้าไม่รู้จักเก็บ ชาตินี้ก็ไม่ต้องทำอะไรกันละ ต้องไปนั่งหาเงินกันทั้งชาติ”

เมื่อความไม่พอดีเกิดขึ้น ความไม่เพียงพอก็เป็นเงาตามมา ความไม่เพียงพอและความไม่พอดีจึงทำให้ต้องดิ้นรนแสวงหาเงินอย่างไม่มีวันสิ้นสุด

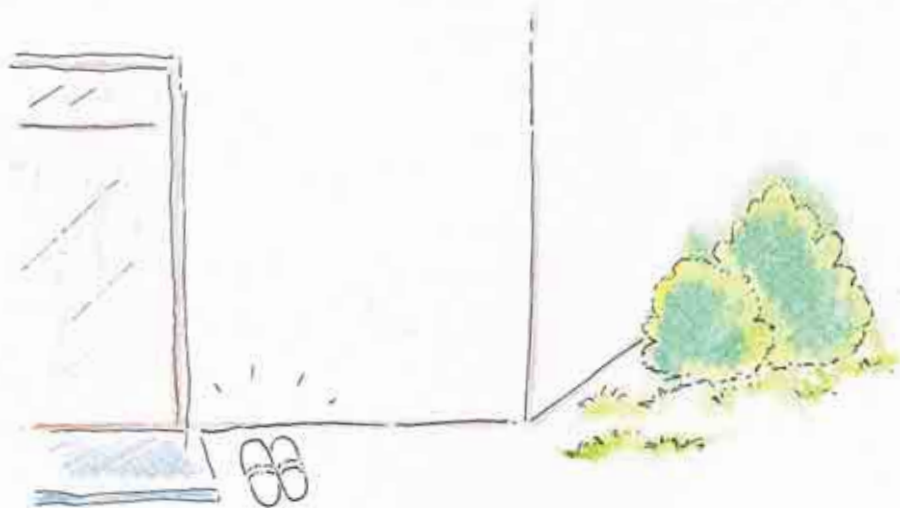
ตอนนี้ขำพเจ้าเข้าใจแล้วว่า...“ตอนที่เราใช้เงิน ดู

เหมือนว่า เงินเป็นสิ่งที่เราใช้แลกในสิ่งที่เราต้องการ
แต่ตอนที่เราต้องไปหาเงินให้เพียงพอกับความ
ต้องการนั้น เงินกลับเป็นสิ่งที่ใช้ให้เราต้องไปหา เงิน
มีอำนาจแฝงอยู่อย่างนี้เอง”

คุณยายปรารถนาให้ทุกคนมีชีวิตที่เรียบง่าย
สมบูรณ์ไปด้วยธรรมะภายใน
เพราะธรรมะเท่านั้นที่จะเป็นสมบัติของเราอย่างแท้จริง

“เงินเป็นสิ่งที่มีความค่าเสมอ...สำหรับผู้รู้ค่าของเงิน”

รองเท้าของคุณยาย

ฤดูกาลไม่ค่อยแน่นอนเลย เพราะในวันเดียวกัน
มีได้ทั้ง ๓ ฤดู แต่สำหรับเย็นวันนี้...อากาศดูโปร่งเบา
สบายกว่าวันก่อน ๆ พี่อริพันธุ์และน้ำเล็กพาคุณยาย
ออกมาเดินเล่นรอบกุฏิ โดยมีข้าพเจ้าเดินตามหลังมา
เรื่อย ๆ ด้วยใจที่คิดว่า เดินตามหลังแต่ตาต้องมอง
ไปข้างหน้า มองทางที่คุณยายเดินไปทุกฝีก้าว บางทีก็
มองไปที่ตุ๊กตานุฏิบ้าง เผื่อมีสัตว์ร้ายแอบซ่อนอยู่ บางที

ก็เผลอมองตามเสียงของคุณยายที่บอกให้น้ำเล็กดู
นกบ้าง ดูดอกไม้ที่กำลังบานสะพรั่งบ้าง แต่พอรู้ตัวก็
ต้องเอาความรู้สึกของทหารองครักษ์มาใส่ไว้เหมือนเดิม
ข้าพเจ้าได้แต่คิดในใจว่า “ถ้ามีงูมาปรากฏกายให้เห็น
ตอนนี้ละก็ เราก็ต้องทำหน้าที่ของทหารองครักษ์พวง
ไปเก็บไว้ที่ใดที่หนึ่ง”

ทันใดนั้นเอง...คุณยายหยุดเดินทันที พร้อมกับ
ปล่อยมือจากน้ำเล็ก กวักมือเรียกข้าพเจ้าเข้าไปหา
พร้อมกับพูดว่า “มันไม่มาหรอก” ข้าพเจ้าอึ้ง...งง...ท่าน
รู้ความคิดของเราได้อย่างไร ขณะที่กำลังยั้งง ๆ อยู่
ท่านคว้าแขนของข้าพเจ้าให้เดินไปด้วย และท่านก็พูดว่า

“ไปไหนไปกันเลือดสุพรรณเอ๋ย” ทำให้ข้าพเจ้าต้องสว
เท้าให้ทันท่าน เพราะท่านก้าวไวกว่าข้าพเจ้ามาก

พอมาถึงด้านหน้ากุฏิ พี่อาร์พันธุ์และน้ำเล็กช่วย
กันประคองคุณยายเพราะเป็นทางต่างระดับ จนเข้ามา
ถึงห้องดักยุง คุณยายปล่อยแขนจากการประคอง
แล้วใช้มือทั้งสองข้างเกาะที่ขอบประตูกระจกที่มีอลูมิเนียม
เนยมีต์เป็นขอบตารางทาบกระจกไว้ คุณยายใช้นิ้วมือ
เกาะตรงขอบอลูมิเนียมนั้นอย่างมั่นคง แล้วค่อย ๆ
ถอดรองเท้า แต่เนื่องจากท่านใส่ถุงเท้า จึงทำให้การ
ใส่และถอดนั้นไม่เร็วและง่ายเหมือนคนที่ไม่ใส่ถุงเท้า
พอท่านถอดรองเท้าแล้ว ข้าพเจ้าก็รู้สึกโล่งใจ แต่

กลับยังไม่เสร็จอย่างที่ใจคิด เพราะเสียงของท่านพูด
ขึ้นมาอีกว่า “ไอ้หลาน จัดรองเท้าให้ยายหน่อย ยาย
ก็ไม่ได้ไหวแล้ว” ข้าพเจ้ารีบทรุดตัวลงไปคุกเข่าข้าง ๆ ท่าน
แล้วจัดรองเท้าของท่านให้หิ้วและทำยของรองเท้า
เสมอกันขณะเดียวกันท่านได้เมตตาจับที่หัวของข้าพเจ้า
พร้อมกับพูดว่า “เออ ! จัดให้ดีให้เรียบร้อยนะไอ้
หลาน”

จากวันนั้น...ถึงวันนี้ภาพรองเท้าคู่ขาวของคุณยาย
ที่วางไว้หน้าประตูกุฏิ ยังคงเป็นภาพที่ข้าพเจ้าจดจำได้
เสมอ วันนี้...แม้ไม่ได้ยินเสียงของคุณยายให้ช่วยจัด
รองเท้าอีกต่อไปแล้ว แต่เมื่อเห็นรองเท้าของสาธุชน

ที่มาปฏิบัติธรรมในวัด ซึ่งถูกจัดวางไว้อย่างเป็น
ระเบียบเรียบร้อย ห้วและท้ายเสมอกัน ทำให้ข้าพเจ้า
นึกถึงรองเท้าคู่ขาวของคุณยายที่วางไว้หน้าประตูกุฏิ
และเหตุการณ์ที่ยังคงจดจำไว้อย่างไม่มีวันลืมเลือน

ใจที่เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและธรรมะภายใน
เป็นความงดงามที่ไม่มีวันตาย

“ดีอ ความงดงามที่แท้จริง”

ขนมของคุณยาย

ทุกครั้ง...ที่คุณยายรับประทานอาหารเช้าและ
อาหารกลางวันเสร็จ พี่อาร์พันซ์จะพาคุณยายลุกจาก
โต๊ะอาหาร มานั่งพักที่เก้าอี้νωมเป็นประจำ นั้งพักสัก
ครู่หนึ่ง จึงจะพาคุณยายไปเปลี่ยนอิริยาบถ เดินย่อย
อาหารบริเวณรอบ ๆ ภูมิ

อาหารของคุณยายทุกจานจะมีช้อนกลางเสมอ
เพราะหากมีอาหารเหลือ ก็สามารถตักแบ่งใส่ถุงแจก

ใคร ๆ ได้อย่างสบายใจ ข้าพเจ้ารับหน้าที่เก็บถาดอาหารคุณยาย เก็บอาหารที่เหลือ และที่คุณยายไม่ได้รับประทาน ใส่ถุง เพื่อแบ่งให้แม่บ้านที่มาทำความสะอาดบริเวณรอบนอกกุฏิ ให้คนทำสวน และยาม

หลังจากแบ่งแยกอาหารแล้วข้าพเจ้าก็นำอาหารนั้นไปให้แม่บ้าน คนสวน ขณะที่หิ้วถุงอาหารกำลังจะเดินออกนอกกุฏิ คุณยายก็ถามขึ้นว่า “ไฉ่หลานน้อย... เราจะไปไหน” ข้าพเจ้ากราบเรียนท่านว่า “หนูจะเอาอาหารไปให้แม่บ้านกับคนทำสวนค่ะ” คุณยายท่านยิ้ม แล้วท่านก็พูดว่า “เออ... ดีแล้วไฉ่หลานน้อย เอาไปให้เขาละ เขาจะได้ช่วยเราทำงาน บอกเขาว่ายายให้”

ครั้นถึงเวลาเย็นแดดร่มลมตกดีแล้ว พี่อาร์
พันธุ์จะพาคุณยายนั่งรถไปชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด
ขณะเดียวกันก็จะให้ข้าพเจ้าเตรียมขนมที่เก็บจาก
ถาดอาหารของคุณยายทั้งมือเช้าและมือเพล อีกทั้งหา
ขนมไปเพิ่มอีกนิดหน่อยติดรถไปด้วย ขณะนั้นพี่อาร์
พันธุ์ทำหน้าที่ขับรถให้คุณยาย ข้าพเจ้านั่งถือถุงขนม
อยู่เบาะด้านหลัง

เมื่อรถมาถึงป้อมยามหน้ากุฏิ พี่อาร์พันธุ์จอดรถ
หน้าต่างรถด้านที่คุณยายนั่งก็เปิดออก ข้าพเจ้ายืนนุ
กนมิให้พี่อาร์พันธุ์ พี่อาร์พันธุ์ส่งขนมถุงนั้นให้คุณยาย
คุณยายยื่นขนมให้กับยามพร้อมกับพูดว่า “ทานขนม

ยายนะ” ยามลงไปนั่งคุกเข่ารับขนมจากมือของคุณยาย
พนมมือไหว้คุณยายด้วยความปลื้มปิติใจ

รดแล่นช้า ๆ มาเรื่อย ๆ จนกระทั่งมาถึงป้อม
ยามอีกป้อมหนึ่ง รถก็จอด หน้าต่างรถด้านที่คุณยาย
นั่งถูกเปิดออกอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้ายื่นถุงขนมให้พี่อาร์
พันธุ์ พี่อาร์พันธุ์ก็ยื่นขนมถุงนั้นให้คุณยาย คุณยาย
ยื่นขนมให้ยาม “ทานขนมยายนะ” ยามกอดถุงขนมไว้
แน่น พนมมือไหว้คุณยายด้วยความเคารพ และปิติ
ใจอีกเช่นกัน

บางครั้งเจอคนงานเก่า ๆ แก่ๆ ที่ช่วยงานวัด
มานาน คุณยายก็จะแจกขนมให้เขาไป เจอคนรู้จัก คน

คุณเคยก็แจกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งพี่อาร์พันธุ้เห็นว่า
คุณยายควรจะกลับแล้ว จึงขับกลับตามเส้นทางเดิม
พอมาถึงป้อมยามหน้ากุฏิ มียามคนใหม่มาแทนคนเก่า
เพราะได้เวลาเปลี่ยนผลัด ยามจึงมาเปิดประตูรั้วให้
รถเข้าไป คุณยายก็ถามพี่อาร์พันธุ้ว่า “อาร์พันธุ้ เรามี
ขนมให้เขาไหม”

พี่อาร์พันธุ้หันหน้ามาทางข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็บอก
ไปว่า “ขนมหมดแล้วค่ะ” พี่อาร์พันธุ้หันกลับไปกราบ
เรียนคุณยายว่า “ขนมหมดแล้วค่ะยาย” คุณยายพนม
มือขึ้น แล้วพูดกับยามคนนั้น ว่า “ขอให้คุณได้บุญกับ
ยายเยอะ ๆ นะ”

ยามลงไปนั่งดูกเข่าอยู่ข้างประตูรถของคุณยาย
ยกมือพนมก้มศีรษะลงต่ำ ให้วิญญายด้วยความ
เคารพยิ่งนัก ขนบของคุณยายที่ทำให้ยามคนนี้ช่างแปลก
กว่าคนอื่น ๆ เพราะเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่กลับมีค่า
มากที่สุด

ขนบของคุณยายไม่มีวันหมด

“สิ่งที่มีคุณค่าย่อมสูงค่าเสมอ แม้จะมองไม่เห็น”

ไม่มีสิ่งใดขวางกันได้

กุฏิใหม่ของคุณยายเป็นอาคารปูน สร้างคล้าย
เรือนปั้นหยา ๒ หลัง มีระเบียงเป็นตัวย่ออาคารให้
เดินถึงกันได้ รอบ ๆ กุฏิจะปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงา เช่น
ต้นสัตบรรณ ลั่นทม ทองหลวง กร่าง ฯลฯ และไม้หอม
เช่น ป๊อบ แก้ว บุนนาค ประยงค์ ชมนาด เขี้ยวกระแต
 ฯลฯ เมื่อถึงคราวออกดอก ไม้หอมเหล่านี้ จะส่ง
กลิ่นหอมไปทั่วบริเวณกุฏิ

เรือนหลังแรกมีโรงจอดรถ ถัดจากโรงจอดรถ
เป็นสนามหญ้าที่ถูกตกแต่งเป็นเนินดินมีแผ่นหิน
สี่เหลี่ยมวางรองเป็นขั้นบันไดเรียงรายต่อกันไปที่
คลองเล็ก ๆ ที่มีท่อน้ำไว้สำหรับให้อาหารปลา

วันไหนอากาศดี แดดร้อนลมตก พี่อาร์พันธุ์จะ
พาคุณยายมาที่ท่าเลียงปลา呢 และวันนี้...ก็เป็นอีกวัน
หนึ่งที่ข้าพเจ้าได้เป็นผู้ตระเตรียมแก้อ้อ ผัวรองตัก ถุงมือ
และอาหารสำหรับเลี้ยงปลา ซึ่งมีทั้งขนมปังและอาหาร
ปลาที่ทำจากเศษเนื้อปลานำมาอัดเป็นเม็ดเล็ก ๆ

เมื่อคุณยายมาถึงที่ท่าเลียงปลา ข้าพเจ้าจะสวม
ถุงมือยางและปูผัวรองตักให้ท่าน จากนั้นจึงใช้นิ้วมือ

ดัดลงไปใต้น้ำ ดัดน้ำเรียกปลามากินอาหาร ลักครู่
ปลาทั้งหลายก็มาลอยตัวอยู่ที่ทำน้ำนี้ มีทั้ง ปลานิลแดง
ปลาหมอเทศ ปลาดุก ปลาสร้อย ปลาตะเพียน ฯลฯ
คุณยายโยนขนมปังให้ปลาที่มากลอยตัวให้เห็น แล้ว
ท่านก็บอกให้น้ำเล็ก พี่อาร์พันธุ์ และข้าพเจ้าช่วยกัน
โยนอาหารไปให้ปลาด้วย

ปลาเยอะมาก ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกจังเลย ลักครู่
คุณยายก็หันมาบอกข้าพเจ้าว่า “โยนไปไกล ๆ ให้อาหาร
น้อย ตรงโน้นยังไม่ได้กิน” ข้าพเจ้ารีบโยนไปตามที่คุณ
ยายบอก ทั้งที่ใจยังคิดไปว่า “ตรงโน้นไม่มี
ปลาหรอกยาย มันมาตรงนี้หมดแล้ว” แต่

ภาพที่ปรากฏให้เห็นในขณะนั้นกลับสวนทางกับความ
คิดของข้าพเจ้า อาหารที่ข้าพเจ้าโยนไปนั้นเป็นเหมือน
ของขวัญอันโอชะของปลาตะเพียนน้อย และปลานิลแดง
ที่ไม่สามารถฝ่าฝูงปลาตุก และปลาสร้อยเข้ามาได้
ข้าพเจ้าได้แต่รำพึงในใจว่า “ทำไมหนอคุนายจึงมอง
ไกลและมองได้ทะลุปรุโปร่งเช่นนั้น”

ท่ามกลางฝูงปลาตุกและปลาสร้อย ยังมีปลา
หมอเทศผู้เชื่องช้า ดำดุดดำโผล่ คอยหาจังหวะที่จะ
แย่งอาหารให้ได้บ้าง แต่แย่งไม่ได้สักทีคุนายเห็น
ปลาหมอเทศแย่งอาหารไม่ทัน ท่านก็รอดอยจังหวะที่
จะโยนอาหารเฉพาะเจาะจงให้กับปลาหมอเทศ จนใน

ที่สุุดปลาหมอเทศก็ได้รับอาหารที่คุณยายโยนให้ถึง
๓ ครั้ง

สักครูหนึ่ง พี่อาร์พินธุ์เห็นว่า คุณยายมีเหงื่อ
ออกมาบ้างแล้ว จึงพาท่านกลับเข้ากุฏิ เพื่อให้ท่านได้พัก
ส่วนข้าพเจ้าก็เก็บอุปกรณ์ที่นำมาใช้ให้เรียบร้อย เพื่อ
ให้ท่านเลี้ยงปลาในสระอาดว่างเปล่าเหมือนเดิม ขณะที่
กำลังเก็บอยู่นั้น...ก็ได้แต่คิดรำพึงในใจว่า “คุณยาย
นอกจากจะมองไกลแล้ว สายตาของท่านยังละเอียด
ถี่ถ้วนอีกด้วย”

วันต่อมา...หลังจากเสร็จภารกิจ
ภายในกุฏิแล้ว ข้าพเจ้าออกมาเดินเล่น

นอกกฏนี้ และมาหยุดยืนอยู่ที่ทำน้ำที่ให้อาหารปลา ก้มดูผืนน้ำให้เห็นเงาหน้าของตัวเอง นอกจากจะได้เห็นหน้าของตัวเองแล้ว ยังมีหน้าปลาหมอเทศโผล่มาให้เห็นอีกด้วย ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่า จะเป็นตัวเดียวกับเมื่อวานหรือเปล่า จึงก้มลงดูให้แน่ใจ เห็นปานดำปรากฏชัดที่หัวของมัน ก็รู้ว่า ใช้ตัวเดียวกันจริง ๆ

วันต่อมา...เวลาเดิม ข้าพเจ้ามายืนแกว่งแขนที่ท่าเลียงปลา มองทิวสนที่โหวไปตามกระแสดมอ่อน ๆ มองนกที่กำลังบินกลับรัง ได้ยินเสียงปลาตอดน้ำดังจ๋อม ๆ ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจกับเสียงนั้นเลย ยังคงแกว่งแขนไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งรับรู้ได้ว่า เสียงนั้นดังขึ้น

และถื่น จิงกัมน้ำมองไปที่ผืนน้ำนั้น แล้วก็ต้องร้อง
อุทานขึ้นในใจว่า “เฮ้ย ! ปลาหมอเทศตัวเดิมนี่นา มา
อีกแล้วหรือ” ข้าพเจ้ารีบวิ่งจากท่าเลียงปลานั้น เพื่อ
ไปนำอาหารมาให้มันให้เร็วที่สุดเท่าที่ขาทั้งสองของ
ข้าพเจ้าจะทำได้

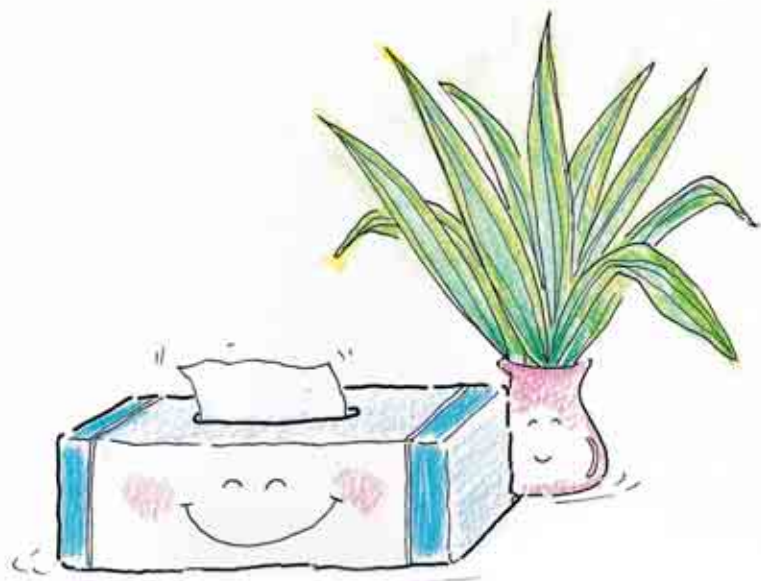
วันนี้...ไม่มีคุณยายมาที่ท่าเลียงปลาอีกแล้ว
แต่ภาพนั้น...ยังคงปรากฏชัดให้เห็นเป็นภาพลักษณ์
ของคุณยาย ที่ท่านแสดงให้เห็นว่า กระแสแห่งความ
เมตตาอันบริสุทธิ์ที่ไม่มีประมาณนั้น ไม่มีสิ่งใดมาขวาง
กั้นได้

ความเมตตาของคนโดยทั่วไปอาจเกิดขึ้น
เพราะเด็กที่รัก แต่สำหรับคุณยายแล้ว
มีให้เสมอเหมือนกันหมด ไม่ว่าเขาจะเป็นใครก็ตาม

“นั่นคือ เมตตาที่แท้จริง”

กระดานแผ่นหนึ่งของคุณยาย

บ่าย ๓ โมงแล้ว สายฝนยังโปรยปรายมาไม่ขาด
สาย อากาศเริ่มเย็นลง ต้นไม้อ้อมน้ำฝนจากฟ้า ต้น
หญ้าก็ดูสดชื่นดีใจที่ได้น้ำมาหล่อเลี้ยง ข้าพเจ้ากำลัง
ปรับมุขหน้าต่างให้คุณยายได้เห็นทัศนียภาพรอบ ๆ ภูมิ

เปิดกลับไปทำภารกิจส่วนตัว คุณยายยังคงนั่ง
อยู่ที่เก้าอี้นวมตัวเดิม ข้าพเจ้านั่งอยู่ข้าง ๆ เก้าอี้ของท่าน
คอยดูว่า ท่านต้องการสิ่งใด

ระหว่างนั้น...คุณยายจะชวนข้าพเจ้าคุยบ้าง เล่าเรื่องในอดีตให้ฟังบ้าง คุณยายเล่าว่า “ยายไปขอแผ่นดินเขามา ขอเขามาสร้างวัด ขอเขา ๕๐ ไร่ เขาให้หมดผืนเลย หลวงพ่ออัมมะ หลวงพ่อทตตะ ยายก็บวชให้ท่านเราอยู่วัดมาก็ปีแล้ว” ข้าพเจ้ากราบเรียนท่านว่า “๑๑ ปีแล้วคะคุณยาย” คุณยายพูดกับข้าพเจ้าว่า “เออ ! ดีแล้ว อยู่วัดนะ กินข้าววัด พระหมุ่ท่านดูแลให้ยาย ใครทำอะไรอะ ๆ เทอะ ๆ ไม่ได้ พระหมุ่จัดการหมด ... ให้อาหารน้อย หยิบกระโดนให้ยายหน่อย”

ข้าพเจ้าหยิบกระโดนที่วางอยู่บนโต๊ะเคียงไปรองที่ใต้คางของท่าน ท่านก็ช่วยจับกระโดนให้อยู่ในระดับ

ที่พอดี แล้วจึงค่อย ๆ บ้วนน้ำลายลงในกระโถน พอ
คุณยายบ้วนน้ำลายเสร็จ ข้าพเจ้าหยิบกระดาษทิชชูให้
ท่าน ท่านก็บอกกับข้าพเจ้าว่า “ยายมีกระดาษแล้ว”
กระดาษแผ่นนั้นพับเก็บไว้ในชายแขนเสื้อกันหนาวของ
คุณยาย ท่านใช้กระดาษแผ่นนั้นเช็ดที่ริมฝีปาก ๑ ครั้ง
แล้วกลับด้าน เช็ดอีก ๑ ครั้ง หลังจากนั้น ท่านก็จะ
พลิกด้านที่ใช้แล้วไว้ด้านใน ด้านที่ยังไม่ได้ใช้ไว้ด้าน
นอก พับเป็นสี่เหลี่ยมให้ชายเสมอกันทุกด้าน แล้ว
สอดเก็บกระดาษแผ่นนั้นไว้ในชายแขนเสื้อกันหนาว
เหมือนเดิม

ตอนนั้น...ข้าพเจ้าได้แต่รำพึงอยู่ในใจว่า “เกิดมาไม่เคยเห็นใครพับกระดาษทึชชู่ได้ประณีตเหมือนอย่างคุณยายเลย” ท่านจะแบ่งพับเป็นตอน ๆ แต่ละตอนท่านก็จะใช้มือของท่านรีดทับกระดาษนั้นให้เรียบเสมอกันทุก ๆ ตอน

ในที่สุดข้าพเจ้าอดที่จะกราบเรียนถามท่านไม่ได้ว่า “ทำไมคุณยายต้องเก็บกระดาษทึชชู่ไว้ในชายแขนเสื้อด้วยล่ะคะ” คุณยายหันมามองหน้าข้าพเจ้าสักครู่ แล้วท่านก็หยิบกระดาษแผ่นนั้นออกมาอีกครั้ง ท่านสอนข้าพเจ้าว่า “พอเราใช้ด้านนี้เสร็จแล้ว ก็พลิกไปใช้อีกด้าน พลิกไปพลิกมา แบบนี้นะ” กระดาษแผ่นนั้น

ถูกพับไปพลิกมาอยู่บนตักของคุณยายหลายทบ จนครบทุกด้านเหลือด้านที่จะใช้ในครั้งต่อไปอีกด้านเดียว แล้วท่านก็สอดเก็บไว้ในชายแขนเสื้อกันหนาวเหมือนเดิม กระดาษแผ่นไหนที่ใช้ครบทุกด้านแล้ว ก็จะถูกนำมาเรียงซ้อนกันไว้ เพื่อที่จะเก็บไว้ใช้เป็นกระดาษรองชั้นน้ำลายในกระโถน ไม่ให้น้ำลายนั้นติดกันกระโถน เพื่อง่ายต่อการทำความสะอาด

กระดาษแผ่นนี้...ถ้าไม่ได้มาอยู่ในมือของคุณยายแล้ว ก็คงจะลงไปอยู่ในถังขยะตั้งแต่ครั้งแรกที่ถูกนำมาใช้

กระดาบแผ่นหนึ่งของคุณยาย...ช่างมีค่าจริง ๆ

“ในชีวิตคนธรรมดาทั่วไปนั้น...

การที่จะมองเห็นสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เป็นสิ่งที่มีความหมาย

ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

แต่สำหรับคุณยายแล้ว

สิ่งใดที่ได้มาด้วยบุญ สิ่งนั้นมีความหมาย

คุณยายรักษาบุญได้ และใช้บุญเป็น”

วันที่คุณยายรู้ใจ

๑๑.๐๐ น. ม่านหน้าต่างด้านโตะทานข้าวของคุณยายเปิดออกแล้ว ทำให้มองเห็นทัศนียภาพที่ถูกจัดตกแต่งไว้อย่างสวยงาม ต้นไม้ยืนต้นต่างแผ่กิ่งก้านสาขาให้ร่มเงาแก่นกกาทั้งหลายได้พักพิงอาศัย ต้นไม้เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ได้รับการอนุเคราะห์จากเจ้าภาพผู้ใจบุญที่ร่วมกันสร้างวิมานหลังนี้ถวายแด่คุณยาย ด้วยรู้แก่ใจว่า คุณยายเปรียบเสมือนผีนานาบุญที่เต็ม

เปี่ยม อุดมไปด้วยแร่ธาตุ ที่พร้อมจะทำให้เมล็ดข้าว
ทุกเม็ดเจริญเติบโตและงอกงามได้อย่างสมบูรณ์

ข้าพเจ้ากับเปิดช่วยกันจัดเตรียมโต๊ะอาหาร
สำหรับคุณยาย เพื่อรอรับถาดอาหารที่จะมาส่ง พอ
รถส่งอาหารมาจอดที่หน้าโรงรถ ข้าพเจ้ากับเปิดก็ไป
ช่วยรับถาดอาหาร และนำมาจัดแยกประเภทไว้ที่โต๊ะ
อาหารของคุณยาย

หลังจากจัดโต๊ะเสร็จ พี่อาร์พันธุ์จะพาคุณยาย
ดูจากเก้าอี้สนามตัวเดิมมาที่โต๊ะอาหาร เมื่อคุณยายนั่ง
ที่เก้าอี้แล้ว เป็ลจะนำผ้ากันเปื้อนมาติดให้คุณยาย
ส่วนข้าพเจ้าหยิบผ้าอีกผืนหนึ่งรองไว้บนตักคุณยาย

จากนั้น...ข้าพเจ้าจะรีบกลับไปรับประทานอาหาร
ที่อาศรมอุบาสิกา เวลาเพื่อน ๆ อุบาสิกาเจอข้าพเจ้า
ก็จะร่วมอนุโมทนากุญด้วยและพูดว่า **“มีบุญมากจิงเลย
ที่ได้ไปอยู่ใกล้คุณยาย”** ข้าพเจ้าก็ตอบเขาไปว่า **“สาธุ”**
ตอบไปอย่างนั้นเอง แต่ขณะนั้นในใจของข้าพเจ้าไม่ได้
นึกถึงบุญเลย คิดแต่เพียงว่า ต้องกลับไปกุฏิคุณยาย
ให้ตรงเวลา

เมื่อคุณยายรับประทานอาหารเสร็จ ท่านจะนั่ง
พักสักครู่ จากนั้นพี่อารีพันธุ์ก็จะพาคุณยายเดินย่อย
อาหารบริเวณรอบ ๆ ระเบียงกุฏิ และหลังจากเดิน
ย่อยอาหารแล้ว ท่านก็จะมานั่งที่เก้าอี้νωมตัวเดิม

ถึงตอนนี้เป็นเวลาที่พี่อาร์พันธุ้กับเปิ้ลจะต้องทานอาหารแล้ว ส่วนข้าพเจ้ารับประทานอาหารเสร็จ ก็จะมารับหน้าที่นั่งอยู่ข้าง ๆ คุณยาย เพื่อคอยดูว่า ท่านต้องการสิ่งใด

สักครู่คุณยายหันมาทางข้าพเจ้า และก็ชี้มือออกไปนอกหน้าต่างกระจกใสบานโตที่ใกล้กับโต๊ะทานข้าวนั้น นอกหน้าต่างมีต้นกาชะลองหรือเรียกอีกอย่างว่าต้นปีปปลูกใกล้กับตัวอาคารมากที่สุด ข้าพเจ้าเห็นนกเขาชวา ๒ ตัวกำลังช่วยกันทำรัง มันสลับกันไปคาบกิ่งไม้เล็ก ๆ มาสานเป็นรัง ขณะนั้นข้าพเจ้าเกิดความคิดผุดขึ้นมาในใจว่า “เราไม่มีบุญมากจ้งเลยที่ได้อยู่ใกล้คุณยาย”

ทันทีที่ความคิดสิ้นสุดลง คุณยายหันหน้ามา
จ้องที่ลูกนัยน์ตาของข้าพเจ้า เป็นแววตาที่เด็ดเดี่ยว
และเปี่ยมด้วยเมตตายิ่งนัก แล้วท่านก็พูดว่า “เราอย่า
นึกนะว่า อยู่ใกล้ยายแล้วจะได้บุญมาก คนที่จะได้บุญ
มาก คือ คนที่นึกถึงบุญได้เท่านั้น เราต้องพึงบุญ พึ่ง
อย่างอื่นไม่สำเร็จหรอก ยายจะบอกให้”

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาเวลาที่เพื่อนอุบาสิกามาพูด
กับข้าพเจ้าว่า “เขามีบุญมากจังเลยที่ได้อยู่ใกล้คุณ
ยาย” ข้าพเจ้าก็ตอบเขาไปว่า “สาธุ แต่คุณยายบอกว่า
คนที่จะได้บุญมาก คือ คนที่นึกถึงบุญได้เท่านั้นนะ”

“ผู้มีปัญญาบริสุทธิ ย่อมหยั่งรู้ความจริงเสมอ”

คุณยายสอนไว้

วันนี้...ข้าพเจ้าออกไปตัดผมที่ตลาดบางขันธ์
ตัดเสร็จก็ต้องรีบกลับมารับบุญสลับกับเป็ด เพื่อที่จะ
ให้เป็ดกลับไปพักตามเวลา

เมื่อข้าพเจ้ามาถึงประตูกุฏิที่ติดตั้งเป็นกระจกใส
บานใหญ่ ทำให้มองเห็นชัดทั้งข้างนอกและข้างใน
ข้าพเจ้าเห็นคุณยายนั่งที่เก้าอี้νωมตัวเดิม มีเป็ดนั่งอยู่
ข้าง ๆ ท่าน

ทันทีที่คุณยายเห็นข้าพเจ้า ท่านกวักมือเรียกให้เข้าไปหาท่านใกล้ ๆ ข้าพเจ้ารีบเข้าไปนั่งข้าง ๆ ท่าน ท่านหันมามองข้าพเจ้า พร้อมกับรอยยิ้มน้อย ๆ แล้วถามข้าพเจ้าว่า “ไฉ่หลานน้อย...เรามันตัวผู้หรือตัวเมีย” ข้าพเจ้ารีบหันหน้าไปหาเปิด เพราะไม่รู้ว่า ควรจะตอบท่านว่าอย่างไรดี เปิดอมยิ้มและหันหน้าไปมองนอกหน้าต่างแทน

ข้าพเจ้าเลยตัดสินใจกราบเรียนท่านไปว่า “หนูตัวเมียค่ะยาย” คุณยายถึงกับหัวเราะออกมาจนเห็นไรฟัน แล้วท่านก็พูดว่า “ผมเราสวยจัง” ข้าพเจ้ากราบเรียนถามคุณยายไปว่า “คุณยายคะ ผมสั้นกับผมยาวอย่างไรไหนดีกว่ากันคะ”

คุณยายชี้นิ้วมาที่หัวของข้าพเจ้า ท่านตอบ
ข้าพเจ้าว่า “ผมสั้นดีกว่า ผมยาวเก็บฝุ่นเยอะ แล้วก็เหวี่ยง
เยอะ เป็นผู้หญิงถ้าแต่งตัวเก่ง เดี่ยวก็มีผู้ชายมาเกี่ยว
พอมากี้ยวแล้วนะ มันก็ต้องออกไปแต่งงาน พอ
แต่งงานไป แต่งงานไป ผัวมันก็ชัอมเอา เราอย่าไป
แต่งงานนะไอ้หลานน้อย จำเอาไว้นะ ที่ยายสอนนี้ รู้
เปล่า”

ข้าพเจ้ารับทราบเรียนท่านไปว่า “หนูไม่แต่งงาน
หรือกยาย หนูจะอยู่ที่วัด อยู่กับยาย ไม่ไปอยู่กับใคร”
ท่านก็บอกว่า “เออ! ดีแล้ว อยู่วัดนะ กินข้าวยายนะ
อย่าไปกินข้าวใคร”

วันนี้...ข้าพเจ้าได้เรียนรู้แล้วว่า ชีวิตที่เรียบง่าย
คือ ชีวิตที่เป็นอิสระนั่นเอง

“ความเรียบง่ายของชีวิต คือ การได้เรียนรู้ถึงชีวิตที่เรียบง่าย”

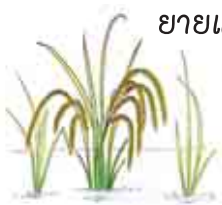
จงเป็นดัง... ต้นข้าวที่เต็มรวง

วันนี้...พี่อารีพันธุ์พาคุณยายไปตรวจสุขภาพ
ประจำปีที่โรงพยาบาลวิภาวดีรังสิต ข้าพเจ้าได้ติดตาม
ไปด้วย เวลา ๐๘.๐๐ น. รถของคุณยายมาถึงด้าน
หน้าประตูของโรงพยาบาล บุรุษพยาบาลเข็นรถเข็นมา
เทียบรถของคุณยาย

พี่อารีพันธุ์ซึ่งนั่งอยู่เบาะด้านหลังได้ลงจากรถ
เพื่อที่จะไปเปิดประตูรถให้คุณยาย จากนั้นจึงค่อย ๆ

พยุ่งท่านให้เดินมาถึงจุดจอดรถเป็น ทันทีที่มาถึง มือ
ทั้งสองของคุณยายยกขึ้นพนม แล้วพูดกับบุรุษ
พยาบาลว่า “คุณ สงสารยายด้วยนะ ยายแก่แล้ว ยาย
ไม่รู้หนังสือ” บุรุษพยาบาลเห็นคุณยายยกมือไหว้
ตนเองเช่นนั้น ก็รับยกมือไหว้ตอบกลับบ้าง

บุรุษพยาบาลเห็นรถพาคุณยายมาถึงห้องตรวจ
วัดความดัน ซึ่งจะมีพยาบาลที่ทำหน้าที่ตรวจนั่งประจำ
โต๊ะรออยู่ พอรถเห็นของคุณยายมาจอดอยู่ด้านหน้า
โต๊ะของพยาบาลคนนั้น มือทั้งสองของคุณยายยกขึ้น
พนมอีกครั้งพร้อมกับพูดว่า “คุณ สงสารยายด้วยนะ
ยายแก่แล้ว ยายไม่รู้หนังสือ” พยาบาลรับยกมือไหว้

คุณยายกลับทันที ทำเช่นเดียวกับบุรุษพยาบาล

จากนั้นบุรุษพยาบาลได้เข็นรถของคุณยายไปที่
ห้องตรวจ ซึ่งเป็นที่ที่คุณยายต้องเปลี่ยนอริยาบถจาก
ท่านั่งเป็นท่านอนบนเตียงทันทีที่คุณหมอมายืนข้างเตียง
มือทั้งสองของคุณยายก็ยกขึ้นพนม พร้อมกับพูดว่า
“คุณหมอ สงสารยายด้วยนะ ยายแก่แล้ว ยายไม่รู้
หนังสือ”

จนกระทั่งเสร็จสิ้นการตรวจ บุรุษพยาบาลได้เข็น
รถพาคุณยายมาส่งที่หน้าทางออกของโรงพยาบาล
เมื่อรถเข็นมาจอดเทียบรถของคุณยาย ก่อนที่คุณยาย
จะขึ้นรถ ท่านได้หันกลับไปหาบุรุษพยาบาลแล้วยกมือ

ขึ้นพนมอีกครั้งพร้อมกับพูดว่า“ขอให้คุณได้บุญกับยาย
เยอะๆ นะ สงสารยายนะ ยายแก่แล้ว”

แม้คุณยายจะสูงส่งด้วยวัยวุฒิ และคุณธรรม
มากมาย แต่ท่านก็ให้เกียรติ และอ่อนน้อมกับทุกคน
เสมอ ไม่ว่าเขาจะเป็นใคร แต่ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
และอำนวยความสะดวกให้ท่าน แม้จะเป็น
หน้าที่ของเขาโดยตรงก็ตาม ต่างก็ได้รับสิ่งที่เท่าเทียม
กันจากใจของคุณยาย คุณยายไม่รู้หนังสือ แต่ดวงใจ
ของท่านก็สามารถถ่ายทอดคุณธรรม และสิ่งที่มี
คุณค่าให้คนอื่นได้รับรู้เสมอ

ข้าพเจ้าก็ได้แต่คิดรำพึงอยู่ในใจว่า“ทำไมหนอ...

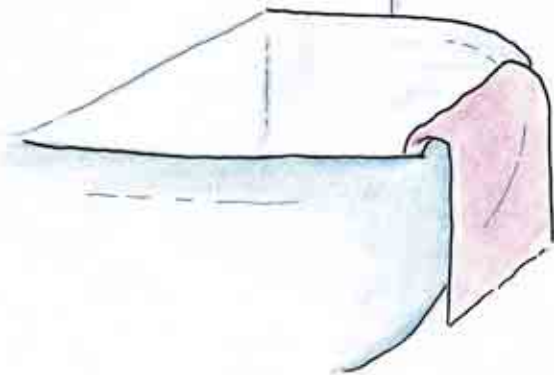

คุณยายต้องทำอย่างนี้กับทุกคนด้วย” เป็นคำถามที่ค้าง
อยู่ในใจตลอดมา ไม่กล้าที่จะกราบเรียนถามท่าน
จนกระทั่ง...

ณ วันนี้...แม้ไม่มีคำตอบจากคุณยาย แต่ภาพที่
ปรากฏให้เห็นในวันนั้นยังคงเป็นบทเรียนที่ต้องจดจำ
ตลอดไป...

จงเป็นดัง...ต้นข้าวที่เต็มรวงที่โน้มลงสู่พื้นดินเสมอ

“น้ำเต็มกระบอกย่อมไม่ดัง
ข้าวเต็มรวงย่อมอ่อนโน้มลงต่ำเสมอ”

สติที่สมบูรณ์

ขณะนั้น..เป็นเวลาห่มเสฯ ๗ พี่อริพันธู์ และ
เปิดกลับไปทำการกิจส่วนตัวที่บ้านพัก ข้าพเจ้าอยู่ที่
กุฏิคุณยายกับน้ำเล็ก ในเวลาต่ำเช่นนี้ คุณยายจะ
คอยกำชับให้ปิดประตูและหน้าต่างกุฏิให้เรียบร้อย

ท่านั่งอยู่ที่เก้าอี้แวมตัวเดิม น้ำเล็กอยู่ทางด้าน
ขวามือของคุณยาย ส่วนข้าพเจ้านั่งอยู่ทางด้านซ้ายมือ
เวลานี้อีกเช่นกัน...คุณยายจะเล่าเรื่องในอดีตให้
ข้าพเจ้าฟังเสมอ ๗

ท่านเล่าว่า “ยายเป็นลูกชานา พ่อชื่อพลอย แม่ชื่อพัน บ้านอยู่นครชัยศรี ตะวันยังไม่โผล่ ยายก็จูงควายไปนาแล้ว” ขณะเดียวกันท่านหันมาถามข้าพเจ้าว่า “บ้านเราทำอะไร” ข้าพเจ้ากราบเรียนท่านว่า “ที่บ้านหนูมีปู่เป็นชานาเหมือนกันค่ะยาย แต่ตอนนี้ปู่หนูตายไปแล้วค่ะ” ท่านก็ถามต่อว่า “พ่อแม่เราละ”

ข้าพเจ้ากราบเรียนไปว่า “พ่อหนูเป็นครู แม่หนูก็เป็นครู แต่ว่าตอนนี้พ่อหนูตายไปแล้วค่ะ” คุณยายท่านก็ถามอีกว่า “พ่อเราเป็นอะไรตาย” ข้าพเจ้ากราบเรียนไปว่า “พ่อหนูเป็นโรคหัวใจตายค่ะ แต่พ่อเคยสอนหนูไว้ว่า ชานาเป็นผู้มีพระคุณ ถ้าไม่มีชานาแล้ว เราก็

จะไม่มีข้าวกินค่ะ” คุณยายยิ้มน้อย ๆ เอนตัวฟังที่พนักเก้าอี้วนม แล้วท่านก็ไม่ได้พูดอะไรต่อ

สักครู่...ท่านหันมาบอกข้าพเจ้าว่า “ไอ้หลานน้อย พายายไปเข้าห้องน้ำหน่อย” น้ำเล็กซึ่งนั่งอยู่ทางด้านขวา มือคุณยายก็พูดกับข้าพเจ้าว่า “เดี๋ยวฉันพาไปเอง”

คุณยายหันมาพูดกับน้ำเล็กว่า “ไม่เป็นไร คุณเล็กนั่งไปเถอะ อายุเยอะแล้ว ให้เด็ก ๆ มันพาไป” ข้าพเจ้ารู้ว่า คุณยายท่านเกรงใจน้ำเล็กมาก เพราะเวลาที่น้ำเล็กจะลุกขึ้นนั้น ก็ดูจะไม่ค่อยคล่องตัวแล้ว แต่ดวงใจแห่งความเคารพรักในคุณยายของน้ำเล็กนั้นยังคงเปี่ยมล้นยิ่งนัก

ข้าพเจ้ายื่นแขนทั้งสองข้างให้คุณยายจับอย่าง
มั่นคง จากนั้นจึงพุงท่านลุกขึ้นจากเก้าอี้ แล้วพา
คุณยายเดินไปที่ห้องน้ำ ระหว่างที่พาคุณยายเดินมานั้น
ท่านจะพูดเสมอ ๆ ว่า “อยู่กับยาย เาบุญกับยายนะ
ไอ้หลานน้อย”

ข้าพเจ้าเอื้อมมือไปเปิดสวิตช์ไฟห้องน้ำ เมื่อ
คุณยายท่านเสร็จภารกิจแล้ว ท่านก็มาที่อ่างล้างหน้า
หยิบแก้วน้ำที่วางคว่ำอยู่ในถาดให้หงายขึ้นข้าพเจ้าเทน้ำ
ที่อยู่ในขวด สำหรับใช้บ้วนปากใส่แก้วใบนั้นให้ท่าน
ท่านก็จะคอยสังเกต และบอกข้าพเจ้าเสมอว่า “เทไม่
ต้องมากนัก เาแค่ครึ่งแก้วก็พอ เหลือแล้วเดี๋ยวก็ทิ้ง

นี่ถ้าไม่พอเราก็เติมใหม่ได้”

เมื่อคุณยายบ้วนปากเสร็จแล้วข้าพเจ้าเปิดก๊อกน้ำ
ที่ติดตั้งคู่กับอ่างนั้น เพื่อที่จะให้คุณยายล้างแก้ว
ข้าพเจ้าเปิดก๊อกน้ำตามความเคยชินของตัวเอง คุณ
ยายก็เอามือไปหมุนก๊อกน้ำนั้น ให้น้ำไหลแรงน้อยกว่า
เดิม แก้วใบนั้นถูกล้างทั้งข้างนอกและด้านในจนคุณ
ยายมั่นใจว่าสะอาดดีแล้ว ท่านจึงปิดก๊อกน้ำ พร้อม
กับหันมาพูดกับข้าพเจ้าว่า “ใช้น้ำก็ต้องใช้ให้เป็น ใช้ไม่
เป็น เดียวก็ต้องไปเป็นเช็ช้ำน้ำ นี่เวลาใช้น้ำนะ เราต้อง
เปิดแต่พอดี พอดี จำไว้นะ ไห้หลานน้อย” จากนั้นจึง
สลับแก้วน้ำให้หยดน้ำที่เกาะติดตามแก้วนั้นหยดลงที่

อย่าง แล้วจึงคว่ำแก้วไว้ที่ถาดวางแก้วตามเดิม

ท่านเปิดก๊อกน้ำนั้นอีกครั้ง ให้น้ำไหลแรงน้อยกว่าเดิมแต่ไม่ขาดสาย วิธีการล้างมือของท่านช่างสะอาดหมดจดจริง ๆ คุณยายเอนิ้วมือแต่ละนิ้วสอดสลับหว่างกันถูไปถูมาให้ซอกนิ้วมือทั้งสองข้างนั้นสะอาด แล้วท่านก็พลิกถูหลังมือหน้ามือขวาซ้ายสลับไปสลับมา

จากนั้นจึงเอามือทั้งสองข้างมาประกบกันถูไปถูมาจนท่านมั่นใจว่าสะอาดแล้ว ท่านจึงบิดเกลียวปิดก๊อกน้ำจนสนิท แล้วสลับมือที่อ่าง พร้อมกับพูดว่า “เวลาปิดน้ำก็ต้องปิดให้สนิท ถ้าปิดไม่สนิทแล้วเดี๋ยวน้ำมันก็ไหลออกมาอีก” ท่านหันไปเช็ดมือกับผ้าเช็ดมือ

ที่แขวนไว้ที่ผนังห้องน้ำ เช็ดทุกซอกนิ้วและนิ้วมือเช็ด
ทุกนิ้ว ทั้งหน้ามือและหลังมือ จากนั้นท่านจึงหยิบผ้าที่
วางพาดขอบอ่างนั้น มาเช็ดหยดน้ำที่ติดตามอ่างให้
แห้งสนิท ทำเสมือนว่า อ่างนี้ยังไม่มีใครใช้มา
ก่อนเลย

ข้าพเจ้าคิดว่า คุณยายเสร็จจากภารกิจแล้ว จึง
ยื่นแขนทั้งสองข้างให้ท่านจับเพื่อที่จะพาท่านออกจาก
ห้องน้ำไปที่เก้าอี้ตามเดิม คุณยายท่านเอามือทั้งสอง
ข้างจับที่แขนทั้งสองของข้าพเจ้าไว้แล้วท่านก้มลงดูที่พื้น
เห็นผ้าเช็ดเท้ายังไม่เรียบร้อย แต่ท่านก้มลงไม่ไหว
จึงบอกกับข้าพเจ้าว่า “ไอ้หลานน้อย เราจัดผ้าให้ยาย

หน่อย ให้มันเรียบ ๆ นะ” ข้าพเจ้าก็ลงจัดวางผ้าผืน
นั้นให้เรียบร้อยเหมือนเดิม

เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าก็พาดุนยาย
ออกจากห้องน้ำ ทันทีที่ตัวของท่านออกมาพื้นประตู
ห้องน้ำ ท่านพูดกับข้าพเจ้าว่า “ปิดไฟซะไอ้หลานน้อย
ไฟดวงไหนไม่ได้ใช้ เราก็ปิดซะ อย่าเปิดทิ้งไว้”

ณ วันนี้...ภาพอริยาบถต่าง ๆ ที่คุณยายปฏิบัติ
เป็นกิจวัตรประจำวันนั้น ทำให้รู้ได้ว่า ถ้าเรามีใจจด
อยู่ที่ศูนย์กลางกายได้ตลอดเวลา เราจะทำทุกสิ่งทุก
อย่างได้ดีที่สุด

ใจที่จรดอยู่ที่ศูนย์กลางกายตลอดเวลา
คือ สติที่สมบูรณ์

“ความสมบูรณ์ของการกระทำภายนอก
ย่อมมาจากใจที่สมบูรณ์ด้วยสติและปัญญา”

ภาษาของคุณยาย

เย็นวันนี้...ข้าพเจ้าได้ติดตามคุณยายไปชมวัด
ข้าพเจ้านั่งอยู่ด้านหลังของรถไฟฟ้า เปิ้ลเป็นคนขับรถ
เมื่อรถแล่นมาถึงหน้าอาคารประชาสัมพันธ์ ข้าพเจ้าก็
ลงจากรถไปเปิดแผงเหล็กเพื่อให้รถผ่านไปได้ แผง
เหล็กนี้มีไว้กั้นรถยนต์ไม่ให้วิ่งเข้าไปในเขตสังฆาวาส
เพราะจะทำให้เสียงดังรบกวนพระที่กำลังปฏิบัติธรรมอยู่

เมื่อรถไฟฟ้าของคุณยายแล่นผ่านหน้าอาคาร
ประชาสัมพันธ์ (หินอ่อน) กำลังจะเลี้ยวซ้ายมาทาง

โบสถ์ ข้าพเจ้าก็เห็นฝ่ามือ (นักบวชหญิงชาวจีน) ๒ รูป
เดินชมโบสถ์ และกำลังจะเดินผ่านมาทางนี้ ตอนนั้นใน
ใจของข้าพเจ้าคิดว่า “ฝ่ามือ ๒ รูปนี้จะรู้จักคุณยายของ
ข้าพเจ้าหรือเปล่าหนอ” ทันทีที่กระแสของความคิดล้น
สุดลง พลังเสียงคุณยายก็ดังขึ้น “สวัสดิ์คุณ เชิญตาม
สบายนะ ไม่ต้องเกรงใจนะ”

ฝ่ามือ ๒ รูปนั้นทำหน้าง ๗ ดูเหมือนว่า กำลัง
พยายามทำความเข้าใจกับภาษาที่คุณยายพูดออกไป
พอรรถแล่นเข้าไปใกล้อีก มือของคุณยายยังคงพนม
อยู่อย่างนั้น พลังพูดด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยนว่า “คุณ
ทานข้าวแล้วยัง ทานข้าวยายนะ ไม่ต้องเกรงใจนะ”

คุณยายจะพูดประโยคนี้อีกแล้วซ้ำอีก ข้าพเจ้าได้แต่คิดในใจว่า “เขาไม่รู้เรื่องหรือยาย” พอความคิดสิ้นสุดลง ภาพที่เห็นในขณะนั้นกลับตรงกันข้ามกับความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้า ฝ่ามือทั้งสองน้อมศีรษะลงมา แล้วยกมือขึ้นพนมเหมือนอย่างที่คุณยายทำ ทำอยู่นานทีเดียว

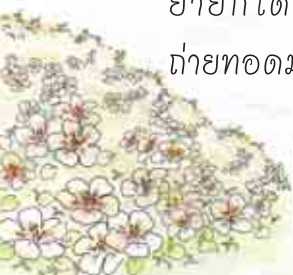
สักครู่...ฝ่ามือรูปหนึ่งก็เอื้อมมือมาดัดมือของคุณยายไปวางบนศีรษะของท่าน ฝ่ามืออีกรูปหนึ่งก็ทำตามเช่นกัน

ตอนนั้นข้าพเจ้าแอบมองใบหน้าของคุณยาย เห็นรอยยิ้มที่แฝงไว้ด้วยความเมตตาอย่างนัก เป็นภาพที่

ข้าพเจ้าไม่มีวันลืมเลยน่ะเลย กับภาษาของคุณยายที่
มอบให้ฝ่าซื่อ ๒ รูปนี้

หลังจากฝ่าซื่อทั้งสองเดินจากไป คุณยายก็หัน
กลับมาพูดกับข้าพเจ้าว่า “ไอ้หลานน้อย จำไว้นะ คนเขา
มาไกล ต่างบ้านต่างเมืองมา เราต้องหาข้าวหาน้ำให้
เขากินนะ อย่าปล่อยให้เขาอด ๆ อยาก ๆ นะ เขา
ไม่รู้จักใคร สงสารเขา จำไว้นะ”

ต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม มาวัดครั้งแรก
ไม่เคยรู้จักคุณยาย ไม่รู้ว่าคุณยายเป็นใคร แต่คุณ
ยายก็ได้ใช้ภาษาที่ติดตัวคุณยายมาตลอดชีวิต
ถ่ายทอดมาเป็นกระแสใจ ๆ ให้ฝ่าซื่อทั้งสองได้รับรู้

ภาษาที่อยู่ในใจของคุณยาย คือ ภาษาแห่งความเมตตา
นี้เอง

ภาษาจากใจของคุณยาย...ใคร ๆ ต่างก็ได้รับรู้โดย
เท่าเทียมกัน...ไม่ว่าเขาคอนั้นจะเป็นใคร

“คนเราอาจเรียนรู้ภาษาได้หลายภาษา จากครูอาจารย์ผู้ชำนาญ
ด้านภาษา แต่ภาษาที่อยู่ในใจนั้น ไม่มีใครสอนได้เลย
นอกจากใจของเราเอง”

กำลังใจจากคุณยาย

๑๗.๐๐น. พี่อาร์พันธุ์ต้องพาคุณยายไปที่เรือน
อีกหลังหนึ่งเพื่อให้ท่านอาบน้ำ เวลาที่คุณยายไม่อยู่ที่
เรือนหลังนี้ ข้าพเจ้าจะมารับบุญทำความสะอาดที่นี่

ขั้นตอนการทำความสะอาดเริ่มต้นจากกล่องใส่
ผ้ามาด้านบน ผ้ามา ขอบหน้าต่าง และถ้าภายใน
ห้องมีจิ้งจกหลงเข้ามาเมื่อไร ข้าพเจ้าจะต้องจับมัน
ออกไปให้ได้

การจับจิ้งจกนั้น ถ้ามันอยู่สูงติดเพดานก็ต้อง
เอาไม้กวาดเชยให้มันลงมาที่พื้น พอลงมาที่พื้นแล้ว
ก็โยนผ้าให้คลุมตัวมัน ไม่ให้มันรอตผ้าไปได้ แล้ว
ค่อย ๆ เอามือไปรวบชายผ้านั้น ให้จิ้งจกมันเข้าไปอยู่
ในผ้า จากนั้นก็นำไปปล่อยที่นอกกุฏิ

บางครั้งจิ้งจกตกใจ ถึงกับสลัดหางของมันให้
ขาดออกจากตัว เพื่อให้เราสนใจหางแทนตัวของมัน
จากนั้นมันก็หนีไปไหนต่อไหนได้ ข้าพเจ้าเพิ่งมารู้จัก
วิธีเอาตัวรอดของจิ้งจกก็ที่นี่เอง

หลังจากทำความเข้าใจด้านบนเรียบร้อยแล้ว
จึงเก็บเศษฝุ่นที่ลงมาด้านล่าง การเก็บฝุ่นจะใช้

ไม้กวาดไม่ได้ เพราะการกวาดนั้นจะทำให้ฝุ่นฟุ้งกระจายมากขึ้น ต้องใช้ผ้าชุบน้ำบิดให้แห้งถูดยหลังไปเรื่อย ๆ ผ้าม่านที่เปื้อนฝุ่นจะพับกลับเข้าไปอยู่ด้านใน สลับด้านผ้าไปสลับมาจนกระทั่งใช้ผ้าครบทุกด้าน

วันนี้...ดูยังไม่เสร็จเลย แต่คุณยายกลับมาที่ห้องแล้ว ท่านเดินมานั่งที่เก้าอี้ตัวเดิม...แล้วท่านก็พูดว่า **“ขยันจังเลยไอ้หลานน้อย”** ข้าพเจ้ารู้ว่า พี่อาร์พินอยู่ยังอยู่กับคุณยายเลยไม่ได้หันไปหาท่าน ยังคงดูต่อไปเรื่อย ๆ การดูห้องในครั้งนี้ ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่า ถ้าดูด้วยตาเปล่าพื้นห้องนี้ไม่สกปรกเลย เพราะมองไม่เห็นฝุ่นแม้สักนิดเดียว แต่เมื่อใดที่เราเอาผ้าขี้ริ้วที่สะอาดมาถูห้อง

เราก็จะเห็นฝุ่นนั้นติดเต็มผืนผ้า จึงได้ข้อคิดสอนตัวเองว่า “แม้บางครั้งเราอาจไม่มีความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ดีอยู่ในใจเลย แต่ก็เลสที่ตกตะกอนนั้นยังคงมีอยู่ ถ้าใจเราใสสะอาดจริงก็จะมองเห็นได้ เหมือนผ้าขาวที่สะอาดผืนนี้ที่ทำให้มองเห็นสิ่งสกปรกได้ชัดเจน”

ขณะที่ข้าพเจ้าถูกมาไกลับริเวณเก้าอี้วนที่คุ้นเคย นั่งอยู่ ท่านเอื้อมมือมาแตะแผ่นหลังของข้าพเจ้าและท่านก็พูดว่า “เอบุญกับยายนะไอ้หลานน้อย เราทำอะไรไว้ เราก็ได้ อย่างนั้นแหละ”

ข้าพเจ้ารับรู้ว่ สิ่งที่คุณยายพูดนั้น คือ กำลังใจที่เต็มเปี่ยมที่บอกให้รู้ว่ ไม่ว่าเราจะทำอะไรก็ตามในบุญสถานแห่งนี้

สิ่งที่เราได้รับนั้นเป็นสิ่งที่มีความมากที่สุด
สิ่งนั้นก็คือ...บุญนั่นเอง

“สิ่งที่มีความมากที่สุด อาจไม่ใช่สิ่งที่เราจับต้องได้ด้วยกาย
หรือมองเห็นได้ด้วยตา
แต่ถ้าใจของเรารับรู้ได้ สิ่งนั้นย่อมมีค่ามากกว่าสิ่งใด ๆ”

บ้านของคุณยาย

วันนี้...คุณยายยังคงนอนพักอยู่ที่เตียง ท่านไม่สบาย พี่อาร์พันธุโทรศัพท์ที่ปรึกษาอาการของคุณยาย กับคุณหมอตลอดเวลา ส่วนข้าพเจ้าและเบิ้ลนั่งอยู่ที่ปลายเตียงของคุณยาย เพื่อนวดฝ่าเท้าให้ท่าน

สักครู่... พี่อาร์พันธุบอกให้เบิ้ลไปชงยา ข้าพเจ้ายังคงนวดฝ่าเท้าของท่านไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเบิ้ลนำยาที่ชงมาถวายคุณยาย น้ำเล็กกับพี่อุช่วยพยุงตัวคุณ

ยาย เพื่อให้ท่านทานยาได้ถนัด ข้าพเจ้ารีบไปเอากระโถนกับแก้วใส่น้ำมาเตรียมไว้ เพื่อให้คุณยายขับปัสสาวะหลังจากรับประทานยาแล้ว เมื่อคุณยายรับประทานยาและขับปัสสาวะเสร็จ น้ำเล็กก็หยิบกระดาดาชิมชูที่พับวางอย่างเป็นระเบียบอยู่ข้าง ๆ เตียง เช็ดที่ริมฝีปากคุณยายและค่อย ๆ พยุงท่านให้นอนลงอีกครั้งหนึ่ง

ส่วนข้าพเจ้าเอากระโถนไปทำความสะอาดแล้วก็กลับมาวดฝ่าเท้าท่านต่อ ลักครู้คุณยายหันมาที่พี่อาร์พินธุ์ พลงพุดว่า “อาร์พินธุ์ ยายอยากกลับบ้านแล้ว” พี่อาร์พินธุ์รับวางสายโทรศัพท์ที่กำลังคุยกับคุณหมอ กลับมานั่งข้าง ๆ เตียงคุณยาย แล้วก็พุดว่า

“ยายขา บ้านยายอยู่ี่แล้วค่ะ” คุณยายไม่พูดอะไร
หันหน้าเข้าฝาห้องอีกด้านหนึ่ง

ข้าพเจ้าได้แต่นั่งคิดไว้ในใจว่า “ถ้าคุณยาย
หายป่วยแล้ว น่าจะพาคุณยายกลับไปเยี่ยมบ้าน
ที่นครชัยศรีบ้างนะ” ลึกครุ่นเปิดมานั่งข้างๆ ข้าพเจ้า
ก็ค่อยทอดความคิดนี้ให้เปิดได้รับรู้ แต่เปิดคิด
ไม่เหมือนกับข้าพเจ้า เปิดคิดว่า บ้านของคุณยาย คือ
กุฏิหลังแรกที่อยู่ภายในรั้ววัด ซึ่งท่านเคยอยู่มานาน

ลึกครุ่นหนึ่ง...พระเดชพระคุณหลวงพ่อทัตตชีโว
มาเยี่ยมคุณยาย พอคุณยายท่านเห็นหลวงพ่อยืน
อยู่ข้าง ๆ มือทั้งสองของท่านก็พนมขึ้น พร้อมกับพูดว่า

“หลวงพ่อตตะ ยายไม้สบาย” ลักครู้หลวงพ่อกีสั่ง
ให้เปลี่ยนทิศทางการตั้งเตียงของคุณยาย แล้วเปิด
หน้าต่างบานนอก

ต่อมา พระเดชพระคุณหลวงพ่ออัมมชโยก็มา
ถึงกุฏิคุณยาย ทันทีที่รตจอด หลวงพ่อก็รีบเดินมาที่
ห้องของคุณยาย มายืนที่ข้างๆ เตียง แล้วบอกให้
ข้าพเจ้าหันพัดลมออกไปทางประตูกุฏิ เพื่อที่จะให้
พัดลมดูดเอาอากาศใหม่เข้ามาแทนที่

คุณยายพอเห็นหลวงพ่ออัมมชโยเท่านั้น ท่านก็
พนมมือขึ้นแล้วก็พูดว่า “หลวงพ่อ ยายอยากจะกลับ
บ้านแล้ว”

หลวงพ่อดัมมชโยท่านบอกกับคุณยายว่า “ยาย
ยายต้องอยู่ให้ถึง ๑๒๐ ปีก่อนนะ ยายอยู่นลอง
ธรรมกายเจดีย์ก่อนนะยายนะ”

คุณยายท่านไม่ได้พูดอะไรตอบ ได้ยินแต่เสียง
ที่บอกว่า “อ้อ ! ” แล้วแสดงอาการพยักหน้าตอบรับ
หลวงพ่от่านเอง

เมื่อคุณยายหลับแล้ว หลวงพ่อทั้งสองก็ออก
มาดูอุปกรณ์อาการของคุณยายกับพี่อารีพันธุ์ที่
บริเวณระเบียงนอกกุฏิ ส่วนข้าพเจ้ายังคงนั่งเฝ้าคุณ
ยายอยู่ข้าง ๆ และอดคิดไม่ได้ว่า “บ้านคุณยายอยู่ไหน
กันหนอ ทำไมไม่มีใครบอกได้เลย เพราะว่าหลวง

พ่อทั้งสองก็ไม่ได้บอกเลยว่า จะพาคุณยายกลับไป
บ้านเมื่อไร”

สักครู่...เปิดชนเข้าพเจ้าออกไปกราบหลวงพ่อทั้ง
สองที่ด้านนอกกุฏิ พอก็กราบเสร็จ หลวงพ่ออัมม
ชโยก็หันมาพูดกับเป็ดและเข้าพเจ้าว่า “ให้ดูแลคุณยาย
ให้ดีนะ ท่านเป็นประดุจพระเจดีย์องค์หนึ่งเลยทีเดียว”
ทันใดนั้นเองเข้าพเจ้ารู้สึกว่ หนักไปทั้งตัวเลย

ณ...วันนี้เข้าพเจ้ารู้แล้วว่า บ้านของคุณยายไม่ใช่
บ้านที่อยู่นครชัยศรี ไม่ใช่กุฏิที่ชื่อว่า “ปรนิมมิตตวาสดี”
ไม่ใช่ที่ไหน ๆ ในโลกนี้ และไม่มียานพาหนะใด ๆ ที่
วิเศษสุดในโลกนี้จะพาไปได้เลย นอกจากคุณความดี

ที่ใสสะอาดบริสุทธิ์เท่านั้น จึงจะกลับไปบ้านหลังนี้ได้
คุณยายกลับบ้านไปแล้ว ไปไกลมาก แต่ก็ไม่เคยไกล
จากใจของข้าพเจ้าและใคร ๆ เลย

ตราบใดที่โลกนี้ยังมีดวงจันทร์ ตราบนั้นคุณ
ยายยังคงอยู่ ณ ที่กลางใจของข้าพเจ้าและทุก ๆ คน
เสมอ

“ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ”

ประวัติย่อ

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง
ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

ชาติภูมิ :

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง
เกิดเมื่อวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนยี่ ปีกะกา พุทธศักราช
๒๔๕๒ ในครอบครัวชาวนา ที่อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม เป็นลูกคนที่ ๕ ในจำนวนพี่น้อง ๙
คน ของพ่อพลอย และแม่พัน ขนนกยูง

ชีวิตในวัยเด็ก :

คุณยายเป็นคนอดทน และขยันขันแข็งมาก ทั้งช่วย
พ่อแม่ดูแลงานบ้าน และเป็นเรี่ยวแรงหลักในการทำนา
จากบ้าน :

ในราวปี พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่อคุณยายอายุ ๒๖ ปี
ท่านตัดสินใจออกจากบ้านเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อ
หาช่องทางไปฝึกสมาธิที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เพราะ
ต้องการตามไปขอมาพ่อที่ล่องลับไปแล้ว จะได้พ้น
จากสิ่งที่พ่อเคยแข่งไว้ตั้งแต่คุณยายยังเป็นเด็กว่า ให้
หูหนวก ๕๐๐ ซาติ

พบครูคนแรก :

คุณยายได้พบ และฝึกสมาธิกับคุณยายทองสุข

ลำแดงปั้น ซึ่งเป็นครูสอนสมาธิจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
จนได้เข้าถึงพระธรรมกาย แล้วอาศัยวิชชาธรรมกาย
ตามหาพ่อ ได้ขอขมาพ่อดังที่ตั้งใจ และช่วยพ่อให้ขึ้น
จากนรกได้

พบหลวงพ่อวัดปากน้ำ :

ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เมื่อคุณยายอายุ ๒๙ ปี คุณยายทองสุขได้พาคุณยายไปกราบพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อวัดปากน้ำ

ภาชีเจริญ) เมื่อหลวงพ่อดัดปากน้ำพบคุณยายครั้งแรก
ท่านก็รับคุณยายเป็นศิษย์ และให้เข้าไปศึกษาวิชา
ธรรมกายชั้นสูงในโรงงานทำวิชชาทันที

ศึกษาวิชาธรรมกาย :

ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และความเป็นคนทำ
อะไรทำจริงของคุณยาย ทำให้ท่านศึกษาวิชาธรรม
กายได้อย่างรวดเร็วและเชี่ยวชาญยิ่ง จนได้รับความไว้วางใจให้เป็นหัวหน้าเวรในการทำวิชา และได้รับคำชมจากหลวงพ่อดัดปากน้ำว่า “ลูกจันทร์นี้หนึ่งไม่มีสอง”

สานต่อปณิธาน :

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ที่วัดปากน้ำ คุณยายทำวิชาอยู่ใน
โรงงานทำวิชา กับหลวงพ่อดัดปากน้ำตลอดมา จน

กระทั่งเมื่อหลวงพ่อดัดปากน้ำไกล้จะมรณภาพ ท่าน
ได้มีคำสั่งสุดท้าย ให้ศิษย์ทุกคนช่วยกันเผยแพร่วิชา
ธรรมกายของพระพุทธองค์ไปให้ทั่วโลก คุณยายจึง
ตั้งใจอบรมสั่งสอนธรรมปฏิบัติวิชาธรรมกายแก่
ศิษยานุศิษย์อย่างเต็มที่ตลอดมา ด้วยความเคารพ
ในคำสั่งของครูบาอาจารย์

พบศิษย์เอก :

ปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๖ พระเดชพระคุณพระราช
ภาวนาวชิรสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระ
ธรรมกาย ซึ่งในขณะนั้นจบการศึกษาจากโรงเรียนสวน
กุหลาบวิทยาลัย และเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ได้มาฝึกธรรมปฏิบัติกับคุณยาย และ

มาฝึกสมาธิอย่างต่อเนื่อง ท่านเป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริง
และรักในการปฏิบัติธรรมมาก ทั้งยังมีผลการปฏิบัติ
ธรรมที่ดีเยี่ยม คุณยายจึงถ่ายทอดวิชชาธรรมกายที่
ศึกษามาจากหลวงพ่อดปากน้ำให้แก่ท่านอย่างเต็มที่

เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัมมชโยได้เข้าถึง
พระรัตนตรัยภายใน และได้รับความสุขจากการ
ปฏิบัติธรรม ท่านก็ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นได้รับความ
สุขเช่นนั้นบ้าง จึงไปชักชวนเพื่อน ๆ นิสิตทั้งรุ่นพี่และ
รุ่นน้อง ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน มาปฏิบัติธรรมกับ
คุณยายเพิ่มจำนวนมากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ คุณยายและเหล่าศิษยานุศิษย์
ได้รวบรวมปัจจัยสร้าง “บ้านธรรมประสิทธิ์” เป็นบ้าน
หลังเล็ก ๆ ในบริเวณวัดปากน้ำ ซึ่งมีเนื้อที่มากกว่า
บ้านหลังเดิม เพื่อรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมที่เพิ่มขึ้น

สร้างวัดพระธรรมกาย :

ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เมื่อคุณยายอายุ ๖๑ ปี หลังจากที่ได้พระเดชพระคุณหลวงปู่ธัมมชโยบวชแล้ว มีผู้มาปฏิบัติธรรมเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้บ้านธรรมประสิทธิ์ไม่สามารถรองรับผู้มาปฏิบัติธรรม

ทั้งหมดได้ คุณยายจึงได้รวบรวมคณะศิษย์มาสร้าง
สถานที่ปฏิบัติธรรมแห่งใหม่ให้ชื่อว่า “ศูนย์พุทธจักร
ปฏิบัติธรรม” ซึ่งในภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “วัด
พระธรรมกาย”

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อการสร้างกุฏิที่พัก และศาลา
ปฏิบัติธรรมสำเร็จไปเป็นส่วนมากแล้ว คุณยายได้พา
คณะศิษย์ย้ายจากบ้านธรรมประสิทธิ์ วัดปากน้ำ
ภาษีเจริญ มาอยู่ที่วัดพระธรรมกาย ท่านทุ่มเททั้งกำลัง
กาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ในการสร้างวัด
เป็นอย่างมาก เป็นทั้งที่ปรึกษา และเป็นศูนย์รวมใจให้
แก่หมู่คณะผู้บุกเบิกให้ทำงานสร้างบารมีร่วมกันอย่าง
มีความสุข

นอกจากนี้คุณยายยังวางกฎระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ภายในวัดอย่างรัดกุมตั้งแต่ต้น ทั้งยังคอยช่วยเหลือเรื่องความเป็นอยู่ต่าง ๆ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของงานทุกอย่าง

ในงานและเฝ้าดูคุณยายยังต้องนั่งสมาธิ ช่วยแก้ไขทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ กลับแกสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไปจากหมู่คณะ และนั่งสมาธิตามสมบัตินิมาเพื่อใช้สร้างวัดนับเป็นภาระหน้าที่ที่หนักมาก จนคุณยายล้มป่วยอย่างหนัก แต่ด้วยปณิธานอันแน่วแน่ที่จะเผยแผ่วิชชาธรรมกายตามคำสั่งของหลวงพ่อดาวกน้ำ ทุกคนก็ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างวัดจนสำเร็จในราวปี พ.ศ. ๒๕๒๖

สร้างแม่พิมพ์ที่ดี :

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่ยังอยู่ที่วัดปากน้ำ จนได้มาสร้างวัดพระธรรมกาย คุณยายได้ปลูกฝัง หมู่คณะผู้บุกเบิกสร้างวัด ให้รักบุญ รักการสร้าง ความดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้รักการปฏิบัติธรรม และให้หมั่นฝึกฝนตนเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน อันเป็นที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง และจะยังประโยชน์แก่ ชาวโลกได้ในภายภาคหน้า

นอกจากนั้นคุณยายยังเมตตาอบรมสั่งสอนให้ทุกคนได้รู้จักการครองตน ให้อยู่ในเส้นทางการสร้าง บารมีอย่างมั่นคง มีความสุข และบริสุทธิ์บริบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก ทั้งยังได้ให้คำแนะนำในงานหยาบต่าง ๆ ด้วย

เช่น สอนการดูแลความสะอาดเสนาสนะ การใช้
สมบัติพระศาสนาให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด
เป็นต้น

นับเป็นการสร้างแม่พิมพ์ที่ดีไว้เป็นแบบอย่างใน
พระพุทธศาสนา เพราะคณะผู้บุกเบิกสร้างวัดในยุคนั้น
ต่างทยอยบวชอุทิศชีวิตเป็นพระภิกษุ และให้การอบรม
สร้างทายาททางธรรมที่สมบูรณ์แบบเพื่อเผยแพร่ธรรมะ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่อเนื่องมา
อย่างไม่ขาดสายจนถึงปัจจุบัน

ขยายพื้นที่สร้างวัด :

ภารกิจสำคัญที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโย
คุณยาย และหมู่คณะรุ่นบุกเบิกได้ทำตลอดมา คือบด

กับการสร้างวัดตั้งแต่แรกเริ่ม คือ การอบรมสั่งสอน
ปลูกฝังศีลธรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้แก่
เยาวชน และประชาชนทั่วไป

เมื่ออบรมปลูกฝังศีลธรรมมากเข้า ผู้เข้าอบรมต่างเห็นคุณค่าของธรรมะด้วยตนเอง จึงชักชวนญาติมิตรมาปฏิบัติธรรมเพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งพื้นที่ ๑๙๖ ไร่ ไม่เพียงพอที่จะรองรับ จึงต้องขยายพื้นที่สร้างวัดออกมาอีก ๒,๐๐๐ ไร่ และยังได้สร้างปูชนียสถานที่สำคัญคือ มหาธรรมกายเจดีย์ สภาธรรมกายสากล และมหาวิทยาลัยพระมงคลเทพมุนี เพื่อเป็นศูนย์รวมใจ และเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่สามารถรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมจำนวนมากที่หลั่งไหลมาอย่างไม่ขาดสาย

ปัจจุบัน วัดพระธรรมกาย ปรากฏเด่น สง่างาม บนผืนแผ่นดินนี้ เป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนทั่วประเทศ และยังเป็นศูนย์รวมการปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

สำหรับชาวพุทธทั่วโลก เพราะด้วยการนำของพระเดช
พระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)
และด้วยความร่วมมือร่วมใจของคณะพระภิกษุ
สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชนผู้ใจบุญทุกท่าน
โดยมีบุคคลสำคัญยิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหมด
ของวัดพระธรรมกาย คือ

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้จัก
เป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง
เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ
เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท
เกินไป ด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่
เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่
พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวง
ปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัว
เตรียมใจให้นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้นแล้วสมาทานศีล ๕
หรือศีล ๘ เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบ สบาย ๆ ระลึกถึง
ความดีที่ได้กระทำแล้ว ในวันนี้ในอดีต และที่ตั้งใจจะ
ทำต่อไปในอนาคต จนราวกับว่า ร่างกายทั้งหมด
ประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วน ๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือ
ซ้าย นิ้วชี้ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้
อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืนร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับ
เกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลับตาพอสบายคล้าย

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก { หลับข้างซ้าย

{ ข้างขวา

ฐานที่ ๒ เทวตา

{ หลับข้างซ้าย

{ ข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมปราสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเท้าน

ฐานที่ ๕ ปากช่องผ้ายศ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางภายในใต้จิตดาว

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางภายในเหนือจิต

๗. จิตนิมิต

กับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่นวางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและใจว่า กำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

๔. นักกำหนดนิมิต เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตาดำ ใสบริสุทธิ์ ปราศจากรอยตำหนิใด ๆ ขาวใส เย็นตา เย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นักสบาย ๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิท อยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวล เป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมาอรหัง**” หรือค่อย ๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อย ๆ

เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวทาง โดยเริ่มต้น
ตั้งแต่ ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนิกอย่างสบาย ๆ ใจ
เย็น ๆ ไปพร้อม ๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว
ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบาย ๆ กับนิมิตนั้น จน
เหมือนกับว่า ดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หาก
ดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดาย
ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทน
ดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้
ศูนย์กลางกาย ให้ค่อย ๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อย
เป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และ เมื่อนิมิตมาหยุดสนิท

ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของ
ดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกล้ำล้นมีดวงดาวดวงเล็ก ๆ
อีกดวงหนึ่ง ซ้อนอยู่ตรงกลางดวงนิมิตดวงเดิม แล้ว
สนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็ก ๆ ตรงกลางนั้น ไปเรื่อย ๆ
ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์ และ
เกิดดวงสว่างขึ้นมาแทนที่ดวงนี้เรียกว่า “ดวงธรรม” หรือ
“ดวงปฐมมรรค” อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่
หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน การระลึกรู้ถึงนิมิต
สามารถทำได้ในทุกแห่ง ทุกที่ ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง
นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใด ๆ

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สมาธิเป็นประจำ ทำเรื่อย ๆ ทำอย่างสบาย ๆ ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ตัดสนิทมันคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้มันตรึงกระดิ่งนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้ว ผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรง อยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จ และความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือ ไม่ใช้กำลังใด ๆ ทั้งสิ้นเช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตา เพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็ว ๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

๒. อย่าอยากเห็น คือ ทำใจให้เป็นกลางประคองสติ มิให้เผลอจากกิจกรรมภาวนาและกรรมนิมิตส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมา

เสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์เราไม่อาจจะเร่ง
เวลาได้

๓. อย่างกังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก
เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน
อาศัยการนึกถึง “อาโลกกสิณ” คือ กสิณความสว่าง
เป็นบทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรค
แล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุषยละเอียด กายทิพย์
กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระ
ธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้น จึง
ไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่
ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้วให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายทีเดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืน เดิน นอน หรือนั่ง อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่น เป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึง บริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ย่อม เป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อม

ปฏิบัติอยู่เสมอ ๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว
ก็ให้หมั่นประกอบรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต
ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกัน
ได้ว่า ได้ที่พึ่งของชีวิตที่ถูกต้องดังาม ที่จะส่งผลให้
เป็นผู้มีความสุข ความเจริญ ทั้งในภพชาตินี้และภพ
ชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็กทุกคนมี
ความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หาก
สามารถแนะนำต่อ ๆ กันไป ขยายไปยังเหล่านุชนชาติ
อย่างไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุข
อันไพบูรณ์ยที่ทุกคนใฝ่ฝันก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ

๑. ผลต่อตนเอง

๑.๑. ด้านสุขภาพจิต

ส่งเสริมให้คุณภาพของใจดีขึ้น คือ ทำให้จิตใจ
ผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดโปร่ง
โล่ง เบาสบาย มีความจำและสติปัญญาดีขึ้น

ส่งเสริมสมรรถภาพทางใจ ทำให้คิดอะไรได้
รวดเร็ว ถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดีเท่านั้น

๑.๒. ด้านพัฒนาบุคลิกภาพ

ทำให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระฉับกระเฉง กระปรี้

กระเป๋ามีความองอาจ สง่าผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส
มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เยือกเย็น
และเชื่อมั่นในตนเอง

มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาล
เทศะ เป็นผู้มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ มีความเมตตา
กรุณาต่อบุคคลทั่วไป

๑.๓. ด้านชีวิตประจำวัน

ช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริม
ประสิทธิภาพ ในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียน

ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะ
ร่างกายกับจิตใจ ย่อมมีอิทธิพลต่อกัน ถ้าจิตใจเข้มแข็ง

ย่อมเป็นภูมิต้านทานโรคไปในตัว

๑.๔. ด้านศีลธรรม จรรยา

ทำให้เป็นผู้มีสัมมาทิฐิ เชื้อกฎแห่งกรรม
สามารถคุ้มครองตนให้พ้นจากความชั่วทั้งหลายได้
และเนื่องจากจิตใจดี จึงทำให้ความประพฤติทางกาย
และวาจาดีตามไปด้วย

ทำให้เป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ รักสงบ
และมีขันติเป็นเลิศ

ทำให้เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นประโยชน์
ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นผู้มีสัมมาคารวะ
และมีความอ่อนน้อมต่อมตน

๒. ผลต่อครอบครัว

๒.๑. ทำให้ครอบครัวมีความสุข เพราะสมาชิกในครอบครัวเห็นประโยชน์ของการประพฤติธรรม ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในศีล ปกครองกันด้วยธรรม เด็กเคารพ ผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒.๒. ทำให้ครอบครัว มีความเจริญก้าวหน้า เพราะ สมาชิกต่างก็ทำหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง เป็นผู้มีใจคอหนักแน่น เมื่อมีปัญหาครอบครัว หรือมีอุปสรรคอันใด ย่อมร่วมใจกันแก้ไขปัญหานั้นให้ ลุล่วงไปได้

๓. ผลต่อสังคมและประเทศชาติ

๓.๑. ทำให้สังคมสงบสุข ปราศจากปัญหา อาชญากรรมและปัญหาสังคมอื่น ๆ เพราะปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการฆ่า การข่มขืน โจรผู้ร้าย การทุจริตคอรัปชั่น ล้วนเกิดขึ้นมาจากคนที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้มีจิตใจอ่อนแอ หวั่นไหวต่ออำนาจสิ่งชั่วร้ายหรือกิเลสได้ง่าย ผู้ที่ฝึกสมาธิย่อมมีจิตใจเข้มแข็ง มีคุณธรรมในใจสูง ถ้าแต่ละคนในสังคมต่างฝึกฝนอบรมใจของตนให้หนักแน่น มั่นคง ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้สังคมสงบสุขได้

๓.๒. ทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย และเกิด
ความประหยัด ผู้ที่ฝึกใจให้ตั้งงามด้วยการทำสมาธิอยู่
เสมอ ย่อมเป็นผู้รักความมีระเบียบวินัย รักความสะอาด
มีความเคารพกฎหมายของบ้านเมือง ทำให้บ้านเมือง
ของเราสะอาดน่าอยู่ไม่มีคนมักง่ายทิ้งขยะลงบนพื้นถนน
จะข้ามถนนก็เฉพาะตรงทางข้าม เป็นต้น เป็นเหตุให้
ประเทศชาติไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ เวลา และ
กำลังเจ้าหน้าที่ ที่จะไปใช้สำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจาก
ความไม่มีระเบียบวินัยของประชาชน

๓.๓. ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า เมื่อสมาชิกใน
สังคม มีสุขภาพจิตดี รักความเจริญก้าวหน้า มี

ประสิทธิภาพในการทำงานสูง ย่อมส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย และเมื่อมีกิจกรรมของส่วนรวม สมาชิกในสังคมก็ย่อมพร้อมที่จะสละความสุขส่วนตน ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมอย่างเต็มที่ แม้มีผู้ไม่ประสงค์ดีต่อสังคม จะมายุแหย่ให้เกิดความแตกแยกก็จะเป็นผลสำเร็จ เพราะสมาชิกในสังคมเป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น มีเหตุผลและเป็นผู้รักสงบ

๔. ผลต่อศาสนา

๔.๑. ทำให้เข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง และรู้ซึ่งถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา รวมทั้งรู้เห็นด้วยตัวเองว่า การฝึกสมาธิไม่ใช่เรื่องเหลวไหล หาก

แต่เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้พันทุกข์เข้าสู่นิพพานได้

๔.๒. ทำให้เกิดศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย
พร้อมที่จะเป็นทนายแก้ต่างให้กับพระพุทธศาสนา
อันจะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่การปฏิบัติธรรมที่
ถูกต้องให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

๔.๓. เป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญ
รุ่งเรืองตลอดไป เพราะทราบใดที่พุทธศาสนิกชนยัง
ตั้งใจปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาอยู่ พระพุทธศาสนาก็
จะเจริญรุ่งเรืองอยู่ตราบนั้น

๔.๔. จะเป็นกำลังส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธ
ศาสนา เพราะเมื่อเข้าใจซาบซึ่งถึงประโยชน์ของการ

ปฏิบัติธรรมด้วยตนเองแล้ว ย่อมจะชักชวนผู้อื่นให้ทำ
ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาตามไปด้วย

เมื่อใดที่ทุกคนในสังคมตั้งใจปฏิบัติธรรมทำทาน
รักษาศีล และเจริญภาวนา เมื่อนั้นย่อมเป็นที่หวังได้
ว่า สันติสุขที่แท้จริงก็จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

รายนามเจ้าภาพร่วมอนุโมทนา

รายนามเจ้าภาพร่วมอนุโมทนา

สรรพทาน ธรรมทาน วิชาดี
การให้ธรรมทานและการให้ทั้งปวง

เจ้าภาพอุปถัมภ์

คุณภมล-คุณยุพาทรรณ พรวโรจนาบุญ คุณกวรรณิกา เดชาดีวงศ์ ณ อยุธยา
กองทุนธนาคารบุญ โดยกลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว
พล.ต.ม.เกรียงไกร-คุณสุกัญญา ภรรณสูต
คุณเพ็ชร์จิต-คุณแม่แหมะ วงศ์ลา และบุตรหลาน
ครอบครัว ม.เล.เลื่อน-คุณมณี กำภู ณ อยุธยา ครอบครัวมณีไพโรจน์
ครอบครัวหว่าง-วาณิชชาภรรวารกุล
คุณจันทน์ มัทศน์ศิริบุญกุล-คุณเป็ทมา-คุณเสาวรณ วิจิธชนกุล
คุณจิณาภา สุภาวิมล และครอบครัว คุณอุพพาพร ศรีสุข
คุณเจวีวรรณ กลิ่นจ้อย คุณณรงค์-คุณวรรณภา-คุณณรงค์ อุดมผล
บริษัท ระบบบัญชีสำเร็จรูป ออโต้ไฟล์ จำกัด
คุณบุญชัย บุญจรงค์กุล และครอบครัว คุณเปติ-คุณวันทนา บุญสูง และครอบครัว
คุณเพ็ญรัตน์ แซ่เต็ง-คุณสมสุข นิโคธสทเกียรติ คุณพวงเพ็ญ ทิสยากร และครอบครัว
คุณพันพจน์ -คุณกวรรณิการ์ เสวตารรณ์ คุณพิชัย เหล่าศิริมงคลและอาศรมอุบาทถ
อาจารย์พิศมัย แสงศรีบุญ-โรงเรียนในเครือเทคโนโลยีกรุงเทพ
คุณเพ็ญนิษฐ์-คุณวรัญพร เท่งศรี

คุณแพทย-คุณวารี มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณเมรगत-คุณแพพพงา มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณมาลัย กำภู ณ อยุธยา

คุณแม่ยัง แซ่โล้ว และครอบครัว

คุณลงยา-คุณนิมเวด ใช้สมบูรณ์

คุณลัดดา อุ่จิตติกุล

คุณเวรเศรษฐ์-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติ และครอบครัว

พ.ญ.วรรณิ ธนไพศาล

คุณวัลลภ-คุณสุนัย เคียงศิริ และครอบครัว

คุณวิเศษ-คุณสุริสรา วงศ์สิงห์

คุณเฉลิมพงศ์-คุณโสภี-คุณวรัญชร-คุณศนิษา อนุจาวีรัตน์

คุณศิริเพ็ญ-คุณไมเท-คุณเอกพล เมธารมณ

คุณศิวญา สรณาทิพัฒน์

คุณสกล-คุณสอง วัชรศิริโรจน์

คุณสมฤทธิ-คุณรัตนาภรณ์ ชุณหะวัณ

น.พ.สุนทร-พ.ญ.ลัดดาวัลย์ ฮ้อเผ่าพันธ์

คุณสุमितร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ ดำนวนิช

คุณสุชัย เอี่ยมศรี

พ.ญ.สุนรรณี วีระเศรษฐกุล

คุณเหมี่ยวฟ้า แซ่ไช้

คุณอนันต์ อิศวโกดิณ และครอบครัว

ดร.อมรรัตน์ เสริมวัฒนากุล

คุณอัครา-คุณอุษา สกฤตไย

คุณอัปสร สิงคาลวนิช

คุณอิงอร ปัญญากิจ

คุณเอื้อง-คุณศิริพร-คุณศิริชัย-คุณวีระชัย ศิริเลิศไชยากุล

คุณแม่ไฉ่ แซ่ฉั่ว-คุณพวง-คุณเรณู โชคอนันตกุล

ANNA CHINN AND AMORY-PARLINA NEROSKY AND AMELIA

CRYSTAL SOQUHARE GROTH

เจ้าภาพกองทุน

พระกฤตสลก กตคุโณ

พระกิตติ กิตติญาโณ

พระขจรยศ ขนฺตสุโก

พระมหาจักรตรา สมจากโก

พระมหาจันทโรตตี ธมฺมสัทธิ

พระจุมพล ปุณฺณพลโ

พระมหาเฉลิม ปุณฺณการโณ และคณะญาติมิตร

พระชัยกาญจน์ กาญจนะโย และคณะญาติมิตร

พระมหาชัยฟ้า ธนฺตญฺโกล-กองบุญมหาทานนามมี ๑ เดือน ๑๑

พระมหาชาตรีต ชาตธมฺโม

พระไชยยศ ยสวโร

พระณรงค์ ทนฺตจิตฺโต

พระทวีศักดิ์ ธมฺมสรโณ และกลุ่มทวีบุญบุญทวี

พระมหาเทพ วัฒนะโย และคณะญาติมิตร

พระมหาจงชาติ โอภาสโ

พระมหาธรรมสถิต ธมฺมฐิต และสมณิกทั่ว

พระมหาธีระชัย ธีระโย และคณะญาติมิตร

พระมหาบุญญฤทธิ์ อธิธิปฺปญฺโญ

พระกัลลังรงค์ ญาณวีโร

พระเกษียณไกร สุสนฺโต และคณะญาติมิตร

พระมหาขจรศักดิ์ สุตฺตปิณฺญ

พระจักรพงษ์ จุกธมฺโม

พระจางูวัฒน์ อริยธโน

พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตณฺชโย

พระเฉลิมชาติ คนจวโ

พระเชียร วชิรนาโ

พระณัฐพล ณฏวโร

พระทางค์ศักดิ์ กตสวโร

พระทศพร ปุณฺณญฺโ

พระมหาธเนศวร์ สุวณฺโ

พระธเนศ จารูโ

พระธานี สิริธวโร และคณะญาติมิตร

พระมหานักบร ขนฺตมโน และคณะญาติมิตร

พระประเมษฐ์ ประมฺสจฺโ

พระประเสริฐกิจ สุมะจโธ และกลุ่มบุญอิตจรรยอนันตกาล

พระครูธรรมธะประดองศักดิ์ สดุดีปญโญ พระประดิษฐ์ อริญชโย

พระมหาประพตติ พุทธิชโย

พระประสิทธิ์ เวปุลโล และเจ้าหน้าที่กองต่อนับประจำวัน

พระปรีชญา ปญญาธิโก

พระประฐานงค์ สมจติโก

พระพันธ์ศักดิ์ วรสุทธิ และคณะญาติมิตร

พระมหาพิชิต ปญญาโว

พระพิชิต สุวัชโธ

พระพิทักษ์พงศ์ วังสปาโล

พระครูสังฆรักษ์พัฒนา วิฑิตสุทธิ

พระพัฒนาพร กิตติสุโก

พระไพบูลย์ คุณปญโญ

พระไพรัช อนาวโร

พระภาณุมาศ ภาณุปาโม

พระมนตรี สุตาภาโส

พระมหามนตรี จิตมณโฑ

พระมหาญยุทธ วิฑูชาชโย

พระยงยุทธ อภิภูภักโท

พระมหายุทธนา ปภาโส

พระรัชตกรณ เมฆากโร

พระจรรพงษ์ เขมวโส

พระวสันต์ สิริสุโก

พระมหาวันชัย กตนาโม

พระครูปลัดวันชัย สัสสงวนโณ

พระวันชัย สุวัชโส และคณะ

พระมหาวิเชียร นาถโกโร

พระมหาวิชัย กุลฐิติ

พระมหาวิชา อธิวิฑูโร

พระวิชิต กิจจชโย

พระวิชิต สุวัชโธ

พระมหาวิริยะ ธรรมสารี

พระวิวัฒน์ พลวทุณโก

พระวิษณุ ปรณูทโกโป

พระวฤกษณ์ สุวฤกษณ์โก

พระวฤกษณ์พงษ์ วฤกษณ์โส และคณะญาติมิตร

พระศักดิ์ชัย อภิบุปสรโน

พระศานติย์ นิจุจตุโกโน

พระมหาสนั่น อเนชชโย

พระสมคิด อนุทิสฺสโร

พระมหาสมบัติ ปภาโส-พระมหาภูมิฤทธิ์ จตุตมโล

พระสมพร จันทโร และเจ้าหน้าที่สำนักโกชนาคาร พระสมยศ อธิธมโม

พระสมฤทธิ จันทาโก

พระสรพงษ์ สฤตสฤโต

พระมหาสิงหนาท สัทธโย และคณะญาติมิตร

พระมหาสุเจน จันทาโร

พระมหาสุธรรม สุตโน

พระมหาสุรสิทธิ์ วรสิทฺโธ และคณะญาติมิตร

พระสุรัตน์ อดุลตโน และกลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ

พระมหาโสพล สุปโล และครอบครัววรรธเนชติ

พระอดิคุณ ฐิตาโร

พระอนันต์ ตโมนโก

พระมหาวิระชัย วัชรโย

พระมหาวฤกษณ์ วฤกษณ์โย

พระมหาศรายุทธ ฐิตคุโณ

พระศักดิ์ชัย คุณยุตโต

พระสถาพร กิจจวฤกษณ์ และคณะญาติ

พระมหาสมเกียรติ วรโยโส

พระสมศักดิ์ สุนทรโย

พระมหาธรรมเสริญ สุตชโย

พระสัทธโชด สัทธโก

พระสุชิน สุขโน

พระสุพจน์ จตุตมโล

พระอธิวัฒน์ กตวฤกษณ์

พระมหากษัตริย์ อินทโย และญาติมิตร

พระอริยอุทธี วิฑิตนโย และครอบครัวดำรงวุฒิการณ

พระอริยวงศ์ สิริปัญโญ

พระอารักษ์ ญาณนารุโ

พระอารักษ์ ภูริทนต์โก

พระมหากษัตริย์ พลธโก

พระสมุห์อำนวยการดี มุนิสโก

พระอำนวยการ มหาปรกโก และพระภิกษุรุ่น ๑๓

พระอิทธิ อิทธิพิทุโธ คุณแม่กมลลักษณ์ อิทธิพิทุโธ

พระอุดม ยติสุสโร

พระเอกลักษณ์ สุภณโม

พระธรรมทายาท กลุ่ม ๓ รุ่น ๑๘

พระธรรมทายาท ภาคเข้าพรรษา รุ่น ๑๘

พระธรรมทายาทรุ่น ๕๑ ปี พระธัมมา

พระพี่เลี้ยง พระธรรมทายาทเข้าพรรษา รุ่นที่ ๑๘ กลุ่ม ๒

พระภิกษุรุ่น ๑๔ และภิกษุณเฑาะฐกพระธัมมา

พระภิกษุรุ่น ๑๑ ปี ๒๕๓๘

พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช

พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร็จวิชา

พระภิกษุรุ่น ๑๘

พระภิกษุรุ่น ๗ ปี ๒๕๓๔

พระภิกษุรุ่นที่ ๑๕

พระภิกษุหลายอายุ รุ่น ๒๐

พระมหา รุ่นแก้ว ๖๐ ปี

พระอาจารย์ และสมาธิภาวนาครูหลวง ๔

พระอาจารย์ และสามเณรแก้วดวงบุญปี ๔๘

พระอาจารย์-พระพี่เลี้ยง และพระเณรปี ๒๕๔๘ สามเณรกันตณัฐ วรณวงศ์ชัย และครอบครัว

สามเณรปริญญธรรม ด้ายทองแถมปี

สามเณรปริญญธรรม ด้ายทองแถมปี

คุณกษพร เขมวารารณ
คุณกนกพรพรรณ กลสิกรรม และครอบครัว
คุณกนกพร พฤษย์ภักดีวงศ์ และครอบครัว
คุณกมล-คุณอุบล มิ่งเมือง
คุณแม่กมลลักษณ์ อธิพิพิทธิ์
คุณกฤตยะ กฤตโมโนร
คุณกฤตกร อุณโวิล
ดร.กฤษฏา-คุณศักดิ์ ช่างใจมนต์ และครอบครัว
ร.ท.กวัน-คุณเนตรกร-คุณกรพฐ์ ศิธกุล
คุณกัณหา อรรถพนเพ็ชร
พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์
คุณกานต์มา พงษ์ประภาพร
คุณกิตติพงษ์ ธนาเสริมสวย และครอบครัว
คุณกุลยิต จันทร์ศรีชาลา
คุณเกรียงศักดิ์-คุณศิริพร-คุณนิรมล เตียะพิทยากร
คุณเกศรา-คุณวิโรจน์ จารุศักดิ์เสถียร
คุณเกียรติชัย-คุณเพ็ญจันทร์-คุณชวน ล้อจักรชัย
คุณแก้ว แก้วกำพล และครอบครัว
คุณโกสุม ช้างเยาว์ และครอบครัว
คุณเกษร ปรีชาพงศ์กิจ และครอบครัว
คุณเคมศาน-คุณกานต์มุข ภนเดชเดช

คุณกนกพร เขมานุวัฒน์ และครอบครัว
คุณกนกพัชร กาญจนสงฆ์ และครอบครัว
คุณกมล กิตติสุรัตน์พงษ์
คุณกมลมาศ แสงม่วง
คุณกวรรณิการ์ เสรีทุกกะณะ
คุณกฤตยา อุณโวิล
คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี ศรีอนันตานนท์
คุณกฤษดา-คุณวาณิช บัณฑิตย์นพรัตน์
คุณกัญญาณี สัจจะมานะชัย และบุตรธิดา
คุณกัณยา มุ่งการงาน
คุณกาญจนา ประสิทธิ์ฐิตนัย และครอบครัว
คุณก้องนิ ตั้งสัจจานันท์ และครอบครัว
คุณกุลณี ธรรมสุริยะ
คุณโกมุท-คุณศิริพร ดงเทศ
คุณจวรรณ นราธรรม
ด.ช.ศธา เทชะวันวรรณ
คุณเจจิตต์ วรพจน์ธนพงศ์ และครอบครัว

คุณจรรยา-เชื้อทอง-คุณกอบกุล แวโณลานนท์
 คุณจรรยา โหมศิวะพันธ์ และกองบริหารงานบุญ คุณจรัส เหมวรารามณ์
 คุณจรัส-คุณมาลา-คุณสุภาเพ็ญ บำรุงวงศ์ คุณจันทนา ตั้งธรรมกิติกุล
 คุณจารุณี จันทรรักษ์ คุณแม่จำรูญ วรยศ
 คุณจำลอง-คุณสุภารณ์ มากนิมน์ และครอบครัว คุณจิตานา สระทองหน
 คุณจิตตคุณ ลัมศิริเศรษฐกุล คุณจิตร ลอยเลื่อน
 คุณจิตสิริ ชนภัทร และครอบครัว คุณแม่จินดา พัฒนพงศ์
 คุณจินดา-คุณวันดี เพ็ชรกิจ คุณจิระพร ศรีปัทมกุลกิจ
 คุณจุฑามาศ กล่อมกล้านุ่ม คุณจิตติพงษ์-คุณวัลลภา เปลี่ยนไม้พิ
 คุณจุฬพล-คุณมณฑา เพชรเกราะ และครอบครัว น.พ.เจ็ดศักดิ์-พ.ญ.ธนัฐา สุริยจามร
 คุณพ่อเฉลิม-คุณแม่ประวิง นาคเป้า และครอบครัว คุณเฉลิมศรี ผ่องใส
 ด.ญ.ชฎา เตชะวัฒนวรรณ
 คุณชนัดดา เจริญศิริพันธ์-คุณพุ่มพวงศรี จันทรานันต์
 คุณชนันต์-คุณปาริชาติ ลัมกิจวงพมงคล ด.ญ.ชนา เตชะวัฒนวรรณ
 คุณชนิภา นนทแก้ว และคณะญาติมิตร คุณชนิดา สิริรัตน์ และครอบครัว
 คุณชนิสรา สดายุรัตน์ และปิตามารดา
 คุณชวฤทธิ์-คุณประทีน เลิศสิทธิ์ภรณ์ และครอบครัว
 คุณช่อจิตร-คุณเจนัญญา อ่อนศรี
 คุณชัชวาล-คุณเปี่ยมดี พันธัก์กลี และครอบครัว คุณชัชวาลย์ เสรีพุกกะณะ
 คุณชัชวาลย์ พันเสติษฐี คุณชัยวัฒน์-คุณสุริรัตน์ อดิเวก
 คุณชาโณ-คุณสายฝน ผดุงญาติ คุณชาญ-คุณพรชดา อิศสระ

คุณชาญชัย-คุณจิตรลดา เอื้อจารุพร

คุณชื่นสุข-คุณเชษฐ์ สวัสดิ์เสรี

คุณชูติมานต์ คุริตแนว และครอบครัวกิจจรรณันท์

คุณชูสิทธิ์ ชาญณรงค์ และครอบครัว

คุณโชคชัย อัครโจนกุลชัย ลูกพระธัมมฯ

คุณชวนะ-คุณสุรินทร์ แซ่เบ้ และครอบครัว

คุณชัยแขมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจีย

คุณนัชชา อุดวิไล

คุณณัฐกานต์ วรณพงษ์

คุณดี แซ่ซึ้ง-คุณเสาวนีย์ อนันต์โชติกุล และญาติ

คุณเต็ก โพธา

คุณเตือนใจ พจน์สถิตย์ และครอบครัว

คุณทวีวัฒน์-คุณเอกรินทร์ วาสกุล

คุณทองพราย กาญจนสุวรรณ และครอบครัว

คุณทัศนีย์ เสรีทุกกะตะ

คุณทิพวรรณ นาคสินธุ์

คุณเทียมใจ ยอร์เกนเซน และครอบครัว

คุณธงชัย-คุณนันทพร ต่างเจริญพาณิชย์ และครอบครัว

คุณธงชัย-คุณสุสิทธิ์-คุณเพชร เลิศเสาววงศ์

คุณธงสรวง อิศรางกูร ณ อยุธยา-คุณเกรก แก้วยะ

คุณชนากฤต อุดวิไล

คุณชิตชนา ลิ่มกังวาลมงคล

คุณชุติกานต์ เช่นพิมาย

คุณชุตินา บุญศิริวัฒนกุล

คุณเชิง แซ่ตั้ง-คุณฐาน แซ่เอ็ง

คุณไชยยุทธ-คุณสุรทิน เป็รื่องเวทย์

คุณช่วงจัน แซ่เตีย

คุณเขียปะอ แซ่เบ้-คุณจีมาเขียง แซ่โง้ว

คุณณัฐ-คุณสุดาพร ทะนันไชย

คุณดวงเนตร พันธคง

คุณดวงพร ยุทธนาสมบัติ

คุณเต็มใจ สุทธิประภา

คุณไทรภพ จันทร์พร

คุณทองหล่อ อัมรินทร์รัตน์

คุณทิพย์สุดนั้ กิจเจริญ

คุณทัศนีย์ พิเรศรัมย์

คุณธงชัย ลิ่มศิริเศรษฐกุล

คุณธงชัย-คุณอำพร ยิ่งฤทธิ์

คุณชนากฤต วอนะพงษ์

คุณชนพนธ์ เวื่อนทองจรัส และครอบครัว

คุณเจนพอล-คุณพัชรี ชนะสมานโชติ และครอบครัว

คุณเฮลีน พรรคสายชล และครอบครัว

คุณธนัญชา กุลวรเศรษฐ์

คุณธนากร เขมวราภรณ์

คุณธนา-คุณพัชรา เสวตศรีวัฒน์ และครอบครัว

คุณธนานันท์ เขมวราภรณ์

คุณชัชชัย กิตติโอภาการ

คุณชัชชัย-คุณวิรัช หล่อตระกูล

คุณธีรวรรณ วิเศษพันธ์

คุณธัญพร บุณยอมรัตน์

ด.ญ.ธรากร กิตติสุรัตน์พงษ์

คุณเจิดา สุวรรณโกศัย

คุณธิติมา อุดวิไล

คุณธีรพล-คุณบุษลินี-คุณรัตติยา ไชยศิริ

คุณธีรวัฒน์-คุณวรรณ พัทธตระกูล

คุณณงนุช แต่พานิช

คุณเนพวรรณ วงษ์จรัส

คุณเนพรรัตน์-พ.ต.ช.เกียรติ-ร.อ.ชัยรินทร์ สีนาคเจริญ

คุณเนกพนธ์ เตชะวัฒนวรรณ

คุณเนวัธ-คุณเมทินา ศรีภาพร

คุณเนองจันทร์ รัตประจักษ์

คุณเนองนุช จีวรรณวาสนา และครอบครัว

คุณน้อย สืบมูล

คุณเนนทากา รัตนสุวรรณ

คุณเนาวี จันทนโชติวงศ์

คุณเนาวี-คุณเอจวรรณ-คุณเอกพันธุ์ สุการ์จันทร์ไมตรี

คุณเนตดา-คุณชัยยุทธ และครอบครัวขอประเสริฐสุข

คุณเนตยา วนาจิรัตน์

คุณเนนา คูหารัตนาก

คุณเนม-คุณเพน และครอบครัวชอบชล

คุณเนมล ชำรงปัญญาลักษณ์

คุณเนวัฒน์ เลิศพิทักษ์ภรณ์

คุณเนตรมา ชื่นพยอม และครอบครัว

คุณนภกวัน แซ่ฮึ้ง

คุณบุญเรือง สุระสิงห์ชัยเดช และครอบครัว

คุณบุญช่วย แสงอนันต์

คุณบุญมี-คุณเจริญวรรณ วรรณโสภา

คุณบุญส่ง วงศ์แก้ว

คุณบุญส่ง-คุณสุณี รัตนกรัททากุล และครอบครัว

คุณบุญไทย มณีรักษา

คุณบุญเนตา แปลกศักดิ์-คุณสุภาพร ศิริสุวัฒน์

คุณบุญจาง เขียงเมธีจิตต์

คุณประเสริฐ ด้วงจาวโถมม์-คุณประสาน แซ่เบ๊

คุณป้าประพิม พัฒนาพงศ์

คุณประวาท บุณนาศ

คุณประสพ-คุณเมณฑา ทวนทอง

คุณประสิทธิ์-คุณเพ็ญรุ่ง-ด.ช.จักรวาล สุทธิพงษ์คุณ

คุณประหยัด วงษ์พิรา

คุณปราโมทย์-คุณประภาวิไล และครอบครัวชาวอำเภอไชย

คุณปราโมทย์-คุณพรจันทร ฝดุงกุล และครอบครัว

คุณปราณี นิงคันทูร

คุณปริญญา จารุประการ

คุณปรีชา-คุณสุวรรณดา ศิริพิชัยพรหม และครอบครัว

คุณปรีดา ต่าเนวงค์

คุณปรีชาติ แซ่เฮ้ง และครอบครัว

คุณปิยะชาติ เขื้ออปัญญาวิทย์

คุณบุญชัย ธิบุญญะวุฒิ

คุณบุญลงน แก้วเมือง และครอบครัว

คุณบุญอนันต์ นะมาตร์

คุณบุษกณ อุดวิไล

คุณปรววรรณ นิเทศพิตรพงศ์

อาจารย์ประไพ มุตตามะระ

คุณประมุข-คุณธีรรัตน์ พิมพ์เงิน

คุณประสงค์ รักสินเจริญศักดิ์

คุณปราณี แซ่ก้ง และครอบครัว

คุณปิ่นแก้ว วิถีทะยานแท้

คุณปิยะพันธ์ เขื้ออปัญญาวิทย์

คุณปิยะวุฒิ เขื้ออปัญญาวิทย์

คุณเปี่ยมภากร กิตติสุรัตน์พงษ์

คุณปรีญ-คุณจงจิตต์ ประทุมเงิน และครอบครัว

คุณผาสุข อิทาภิรุธ

คุณผุสดี-คุณจชัย หาญอุทัยกิจ

น.พ.พงษ์เดช-คุณสุพวีร์ พงษ์สุวรรณ

คุณพนิดา ไชยติเวชวัฒน์ และครอบครัว

คุณพรชัย-คุณกุลทรัพย์ อภิธนาคุณ และครอบครัว

คุณพรรณา นิมา ทองมาลัย และครอบครัว

คุณพรศรี เจริญสุดใจ

คุณพลกฤษณ์-คุณวันดี กิจประชากร

คุณพะยา กำแหงปฏฺิยทธิ์ และครอบครัว

คุณพัชรินทร์ บุญธรรมจิต และครอบครัว

คุณพันธ์ธรงค์-คุณนิลา ชัยประภา

คุณพิเชษฐ์ พะลานุกูล

คุณพิน-คุณประติบ-คุณจิตติมา อินทโกตร์ และครอบครัว

คุณพินทุมาศ สุกชยาต

คุณพิมพ์สุชา เลิศประพจน์กุล และครอบครัว

คุณพิสุทธิ พะลานุกูล

คุณพีระเดช-คุณแม่วิบูลวรรณ ชมานนท์

คุณพีระพล-คุณแม่วิวรรณา หอมทวล

คุณเพ็ญทิพย์ พะลานุกูล

คุณผุสดี หาญอุทัยกิจ

คุณแม่ไผ่-คุณเนพพร สายหยุด

คุณพวงมา นแสงวงศ์รัตน์ และครอบครัว

คุณพนิดา สุวรรณดี และครอบครัว

คุณพรรณี-คุณพรรณนา อนันต์เสรี

คุณพลกฤษณ์ สุชะวัชรินทร์

คุณพวงรัตน์ ไชยสิน และครอบครัว

คุณพัชรณี วิชญพวงศ์ และครอบครัว

คุณพัทอนันท์ พิรุณ และครอบครัว

คุณพันธ์พิชิต เอี่ยมศรี และครอบครัว

น.พ.พินิจ-คุณเนนุช ทวีสิน และครอบครัว

คุณพิมพ์พรรณ ฉันทาติติย

คุณพีรพงษ์ พฤกษานานนท์ และคณะ

คุณพีระนุช นานา

คุณพูนศักดิ์ ผู้ทองเจริญ และครอบครัว

คุณเพ็ญพรรณ เรศานนท์

คุณเพ็ญศรี ไชยอันนุรณ์

คุณเพ็ญศรี มีเดช และครอบครัว

คุณเพ็ญศรี สุทวรมย์

คุณเพ็ญศรี-คุณวิกรม-คุณเคนิเน เลิศเจริญสุข

คุณเพ็ญศิริ สุจิรัชฉัตร-คุณพรหมินทร์ เจริญจิตร และครอบครัว

คุณเพิ่มศักดิ์-คุณมังกร พรชัยนันท์

คุณเพ็ญนิล ศิริเกษม-คุณเนกพร-คุณสุวัชชา มหามงคล

พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน

คุณไพบูลย์-คุณอรรณพ วงษ์จันทร์

คุณไพโรจน์-คุณกานต์ติมา โกษาภิรักษ์

คุณไพศาล-คุณวรรณิดา เขียวโกศล

คุณไพศาล-คุณวรรณิ์ สุชาติกุลวิทย์ และครอบครัว

คุณภัทรฤดี ผดุงพัฒน์ และญาติมิตร

คุณภัทรินทร์ พะจานุล

คุณภูมิธรรค์ ศรีวิดิยสาธิต

คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัครโงษณุลชัย และครอบครัว

คุณมณฑา รอดอำพันธ์

คุณมณี แพนบุญประเสริฐ

คุณมณี-คุณกาญจน์ พัฒน์เนกิจ และครอบครัว

คุณมลิวัลย์-คุณวัชร ช่างรังษี และครอบครัว

คุณมัลลิกา เหล่าบุญชัย และครอบครัว

คุณมณีนี ธวงศิริวัฒน์

คุณมานพ แจ่มคำท่า

คุณมานิตย์-คุณยุทธพร-อ.ช.มนัสอนันต์ ดวรพันธุ์

คุณมาลี ประภาวดี และครอบครัว

คุณเมย์ เทชะวัฒนวรรณ

คุณไมตรี-คุณเคนิ่งนุช-คุณฉัตรอนันย์ ตราลักษณ์

คุณเยาว์ใจ วิศิษฐ์ศิริกุล และครอบครัว

คุณยุพา เตสุชาติ

คุณเยาวลักษณ์ น่วมอินทร์ และครอบครัว

คุณโยธิน-คุณจาริตศรี ลิ้นาเนห์

คุณรัชนี้ย์ แซ่เตียว

คุณรัฐพร แดงมณี และครอบครัว

คุณรัตนา ปริญญาตร และครอบครัว

คุณรัมย์ ไรจน์รุ่งเรือง และครอบครัว

คุณเรวดีลย์ ปฐมวรัตน์ และครอบครัว

คุณรุ่งโรจน์-คุณสุจินตนา ชูชัยศรี และครอบครัว

คุณรุ่งสว่าง เสรีทุกกะณะ

คุณลมัย ดาวจรัสแสงชัย และครอบครัว

คุณลักษณ์ดา เสวตรุ่งเรือง-คุณเปรม งามชนสมบัติ

คุณลัดดา สัมพิทยา

คุณเลววัลย์ ธนาสว่างกุล

คุณเลื่องเชง-คุณเตียวอิงเฮง-คุณพาสนา พิศาลไพโรจน์

คุณเลื้อพงษ์ สิลพนัง

คุณวนิดา อัญญะวุฒิ

คุณแก้ววรรณ-คุณอนา ศรีสข

คุณเวรัญญ์ พันทุสมิต

คุณเวชระกฤษี-คุณกรรมา และครอบครัวศิริอาชาวัฒนา

ร.ต.อ.หญิงวัชรีย์ รอดทอง

คุณวัฒนา-คุณเปรมวัลย์-คุณศิริดา-คุณไพรไพสิน อุดมภักดีพงศ์

คุณธวัชกร จิตชัย

คุณรัชนี้ย์ ตั้งจรรยาณิษฐ์

คุณรัตติยา จงพิพัฒน์ยิ่ง

คุณรัตนา สันัดพานิช

คุณธรรณัท สัมกังวาพมงคล

คุณฤทธิพร ธรรมจักรกุล และครอบครัว

คุณลักษณ์ทิพย์ สัมกังวาพมงคล

คุณลัดดา ปันหาธนาห์ และครอบครัว

คุณเล่านุ กระแสสินธุ์

คุณวชิราภรณ์ มุณีรักษา

คุณวรรณท์ อัญญะวุฒิ

คุณวรรณษา ภูอภิรมย์

คุณวริยา อัญญะวุฒิ

คุณวัฒนา ชิวหรัตน์

คุณวันชัย อุทัยวัฒน์

คุณวันชัย-คุณทิพวรรณ-คุณสุพัชรา สุภักิตย์

คุณวันดี วงศ์เชษฐา

คุณวันดี ตักตะพันธ์ และครอบครัว

คุณวันเทพพร จันทร์เหลือง

คุณวันอุดม วามภักตร์

นพ.วาทิต-คุณเจตพร วัฒนศัพท์ และครอบครัว

คุณวาสนา เวียงรักษ์จิต

คุณวิเชียร-คุณไพรวลัย ตั้ววัฒนประภา และครอบครัว

คุณวิเชียร-คุณณัฐนันท์ทิพย์ ตะชา

คุณวิเชียร-คุณอรทัยรัตน์ กิตติวรรณกุล

คุณวิโรจน์ หัสสวรรณธุ์ และครอบครัว

คุณวิโรจน์-คุณเนนุช-คุณมารีสา ลิ

คุณวิไลวัลย์ วัชรสิทธิ์ และครอบครัว

คุณวิไล-คุณสมิตรา และครอบครัวยันต์รัตน์

คุณวิฑูร-คุณชนิษฐา สุวรรณแก่ และครอบครัว

คุณวิฑูร-คุณชูศรี-คุณวรรณศิริ วีระสัมพันธ์

คุณวิภา จรุงวิม และครอบครัว

คุณวิภาพร-คุณเกษมศักดิ์ กัมพลพานิชวงศ์

คุณวิมล คู่มิตรองวงศ์

คุณวิรัช วศินพงศ์วัฒน์

พ.ต.ท.หญิงวิริยา สุน้อย

คุณวิภาวันย์ ัญญะวุฒิ

คุณวิภาสินี-คุณภาจิตร สร้อยสุวรรณ

คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัครวานิช และครอบครัว

คุณวิศิษฐ์-คุณพรรณี มั่งคั่ง

คุณวิศิษฐ์ กิตติสุรัตน์พงษ์

คุณวิสิทธิ์-คุณปาริย์ คุณนิรันดร์

คุณวิสุทธิ-คุณศุภธิดา เตียงพิทยาการ

คุณวิภา เพิ่มพานิช และครอบครัว

คุณวีรญาณ ดำรงวุฒิการณ-คุณเอรดี หัตถไชยศรีนคร

คุณวีระพล อุนทวีไล

คุณวีระพันธ์ เสถียรณพแก้ว-บริษัทคริสตัสเสิร์ช จำกัด

คุณวีรวิวัฒน์ สร้อยสุวรรณ

ท่านอาจารย์เจ้าเวียง ณ จำปาศักดิ์

คุณศรีวิไล ชัยวงศ์เหล็ก

คุณศศิธร โชคประสิทธิ์

คุณศศิมา ลิ่มศิริเศรษฐกุล

คุณศิริพร นัทร้องชัย

คุณศิริพร สุระวงศ์ และครอบครัว

คุณศัลชัย-คุณวรรณ ลาโลด และครอบครัว

คุณสกล-คุณสุรีย์-ด.ช.ศิวกร วิจิตรบรรณการ

คุณสทรี วงศ์แก้ว

คุณสนธิ-คุณวดี ศิริขวัญชัย บุตรธิดาและญาติมิตร

คุณสมเกียรติ ศิริพันธ์

คุณสมเชษฐ์ เขื่อนน้อยศิลป์

คุณสมใจ แซ่แต้

คุณสมชาย-คุณขวัญใจ จงวัฒน์ผล และครอบครัว

คุณสมพรวิไล บุญาค

คุณสมบัติ ทองกิ่งแก้ว และครอบครัว

คุณสมยศ-คุณสมใจ วัฒนผลิน และครอบครัว

ด.ช.วุฒิชัย กิติสุรัตน์พงษ์

คุณศมา คำวรรณ

ดร.ศรีสุดา ชรรณวิฑูร

คุณศศิภัสสร โชติเลขา และครอบครัว

คุณศรดา ล้มกั้วาพมงคล

คุณศิริพร สารัตถวิภาด

คุณศิริศักดิ์-คุณสมพร พวรรณเชษฐ์

คุณศุภชัย ศิริศุภอักษร และครอบครัว

คุณสงวน-คุณอุไร-คุณสุนันทา ศรีโสภิต

คุณสมเกียรติ-คุณทิพวรรณ เลิศพิสิษฐกุล

คุณสมแก้ว แก้วพฤกษ์

คุณสมใจ-คุณภัสสร ชูเนตร

คุณหญิงสมนึก เปรมวัฒนะ และครอบครัว

คุณสมพร ต่อตระกูล

คุณสมศรี สุทธิธารณนฤภัย

คุณสมศักดิ์-คุณเผื่องพรรณ จิราดิเรก และบุตร	คุณสมัชชา ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณสมिता พะลานกุล	คุณสลิลา อุนวิไล
คุณแม่สวย เสรีทุกกณะ	คุณสวัสดิ์ ไธหารขุน
คุณสวีดา วัฒนทานนท์ และครอบครัว	น.อ.(พิเศษ)สันต์-คุณสุศรี ชาธิษฐ์
คุณเส้นทิมา-คุณพัชพรชา สิทธีราชา	
คุณสราโรช-คุณสุกัญญา สุกุลวัฒน์ และครอบครัว	
คุณสายทอง ช่างเกตุ	
คุณสายทิพย์ ตันสวัสดิ์-คุณเวรารุณี ไกรทิธีพงษ์	
คุณสำเนียง วงษ์จิตร	ผศ.สุเพชร จิระจรกุล และญาติมิตร
คุณสุเมธ ธรรมภูมิ	คุณสุกัญญา ชดอำนวย และครอบครัว
คุณสุกัญญา ตีระวัฒน์	คุณสุกัลย์ เหมวราภรณ์
คุณสุกิจ-คุณศิริพร ลาภพูนผลดี และครอบครัว	
คุณสุจารี รัตประจิด	คุณสุชัย-คุณวาสนา นัตรพัฒน์วงศ์
คุณสุชาติ เหมวราภรณ์	คุณสุชาติ-คุณเสาวลักษณ์ ตั้งบรรเจิดวนิช
คุณสุชาติ-คุณอังสนา-อ.ญ.ณัฐชา กิตติชาติวรกุล	
คุณสุชีพ-คุณสุภาศิริ พะหุชนม์	คุณสุณี เหล่าศิริมงคล
คุณสุดา ไฉมงาม	คุณสุทธิชัย สุทธานิกุลชัย
คุณสุทัศน์ นันชัย และครอบครัว	
คุณสุทัศน์-คุณจิราภรณ์-คุณเอื้อธิสา สว่างอำไพพงศ์	
คุณสุทิน-คุณบัวงาม-คุณวรินทร์ เจนกิจการ และครอบครัว	
คุณสุธรรม-คุณสมพักตร์ ปั้นประเสริฐ	

คุณสุนันท์-คุณสมศรี-คุณ.พิชญา-คุณ.นิชมเน	ไชยสาเย็นห์
คุณสุนัย-คุณสุ่ยฮัน-คุณสุเพ็ญพิสด์ แซ่ตัน	คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
คุณสุพวรรณ-คุณเอารีย์ เกาเต็น และครอบครัว	คุณสุพัฒน์ วัชเมธี และครอบครัว
คุณสุพิทธา แซ่เอี้ยบ	นอ.(พิเศษ)พ.ญ.สุพิทธา สิทธีราช
คุณสุภัททา ลัมศิริเศรษฐกุล	คุณสุภา แซ่ลัม
คุณสุภาพร ศิริสุวรรณ	คุณสุภาภรณ์ ชัยสมดาววงศ์
คุณสุรัชย์ เกียรติบุญนันท์ และครอบครัว	
คุณสุรพงศ์-คุณเมกาวรรณ และครอบครัวเทพหัสติน ณ อยู่ธยา	
พลเรือเอกสุศักดิ์ สิทธีราช	
ผศ.สุระษา ตันสวัสดิ์-คุณสมศักดิ์ หทัยธรรม	คุณสุรัตน์ จิววิบูลย์
คุณสุรัตน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรม และครอบครัว	
คุณสุวธนา แซ่ตั้ง	คุณสุวธนา รุมชนาว์
คุณสุวธนา สว่างจันทร์	คุณสุวิทย์ เชื้อปัญญาวิทย์
คุณสุวิทย์ หาญประสิทธิ์คำ	
คุณสุวิทย์-พ.ญ.นริดา ไวยธนา-คุณธนา สุจิรัตน์	
คุณสุวิมล สุชะวันรินทร์ และครอบครัว	คุณแสงี่ยม-คุณภุชดา สันทัด
คุณเสาวนีย์ กาญจนากวิน	ดร.โสภิต พิสิฐบรรณากร
คุณหยกฟ้า มโนสุดประเสริฐ และครอบครัว	คุณเหล็ซุย แซ่เป่ และครอบครัว
คุณเอตินันท์-คุณกัญญมน-อ.ชณัฐพล ฮอสกุล	
คุณเอติศักดิ์-คุณแจ็กเกียง เตียวศิริทรัพย์ และครอบครัว	
คุณอธิป-คุณจรรยา ไชยนันท์กิตติ	ดร.อนัญญา เมฆมนัส

นพ.อภิเษย์ อินทิพัฒน์

คุณเอกรักษ์-คุณอิทธิ รมณ์ยางกูร

คุณอรพรรณ วาณิชชากรวากุล

คุณอรพรรณ ไผ่สนธิ์

คุณอร่ามศรี ชันตร์แก้วมรกต และครอบครัว

คุณเออรุณี-คุณชัชชฎา-คุณวรัญญ์-คุณเกวลีย์ ตั้งลีตานนท์

คุณอัศพนธ์ ศรีสุทธิวัฒน์ชกุล-คุณอรุษา บุตรสิงห์

ด.ช.อัศรเทพ มาตราธา

คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์ และครอบครัว

คุณอัมพร-คุณสุเทพ-คุณทิพาจาร-คุณพฤท ขาเทพ

พลเอกอาทิตย์-คุณพรสวรรค์-คุณประพุกท กาลังเอก

คุณเอานนท์-คุณเพ็ชรา ศิริสุวัฒน์ และครอบครัว

คุณเอภาสรา แสงรุ่งเรือง

คุณอำนาจ-คุณรักเกศ สว่างศรี

คุณอำภา บุญศิริ

คุณอุไร อุณิไธ

คุณอุไรวรรณ เกื้อกุลวงศ์ชัย และครอบครัว

คุณอุตร-คุณวราภรณ์-คุณเศศิรดา ศรีโคตร

คุณอุทัย เมธีปรีชานนท์ และกลุ่มดวงดาว

คุณอุทัย ทวีโชติ และครอบครัว

คุณอุบลทิพย์ สุพรรณานนท์ และครอบครัว

คุณอุบลวดี-คุณชัยภัทร และครอบครัวลัสมิศิริโพธิ์ทอง-หวังชาลดาบาร

ด.ช.เอกจิต-คุณสุรสิทธิ์ เวียงอินทร์

คุณเอกมล-คุณวารุณี-คุณसानต์วัฒน์-คุณศรียา เขียรประดิษฐ์

คุณเอ-คุณเมอน-คุณบุญ มีรักษา

คุณเอมรส สุทธิภักขิตกุล

คุณโสภาส จรรย์กุล และครอบครัว

คุณเฮียงใจ แซ่ตั้ง และครอบครัว

คุณแม่เฮียง-คุณบุญส่ง แซ่เอี้ยบ

DR.MOHAMMAD SHAH777

กราบแทบเท้าพระเดชพระคุณหลวงพ่อดมมชโยทำให้โอกาสในการสร้างบารมี
กราบแทบเท้าพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัตตชีโวทำให้การอบรมสั่งสอน
กราบขอบพระคุณพระอาจารย์โคธการธรรมทายาทหญิงปี ๒๕๒๙
พระอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ทำให้มีวันนี้

กราบขอบพระคุณ ขอขอบคุณ และอนุโมทนา

กับผู้ที่มีส่วนช่วยให้หนังสือ “ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ” สำเร็จบริบูรณ์
พระมหาจรศักดิ์ สุตติปัญโญ พระสุชาติ สุโรจโน และเจ้าหน้าที่กองรับบริจาค
พระประเมษฐ์ ปรมสจฺโจ พระอดิคุณ จิตฺตวิ พระมหาประเสริฐกิจ สุเมโว พระวรพงษ์ เขมวโร
พระชัยโย อุตตชโย พระมหาวนชัย กตฺตนาโฆ พระมหาธงชาติ โอภาโส

น.พ.อภิรักษ์ อินทิพัฒน์ คุณศิริกานดา เบญจพลสิริจิตต์ คุณจารุวรรณ วดีนสกุล
คุณจิรนนท์ วีระชัยพิเชษฐกุล คุณเจนทร์พิทย์ เชียงคำ คุณจินดา ช่วยเกิด
คุณอรอนงค์ เกิดรักษ์ คุณพวงพวง แดนไทยธรรม คุณสุวิทย์รา หิรัญวงศ์
คุณจิไล ทาปัญญา

และผู้ทำหน้าที่กัลยาณมิตรชักชวนหมู่ญาติร่วมบุญกองทุนหนังสือ
และท่านผู้มีคุณูปการทุกท่านที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้

ดวงจันทร์ กลาง ดวงใจ

ISBN

ที่ปรึกษา

ผู้เขียน

บรรณาธิการ

ศิลปกรรม&ออกแบบรูปเล่ม

รูปเล่ม

ภาพวาด

พิมพ์ครั้งที่ ๒

ลิขสิทธิ์

พิมพ์ที่

974-93489-7-4

พระสมุห์อำนวยการวัด มุนิสภาโก

พระวิจิตร ภาสกวาส

อารัมภ์ ตรีอนุสรณ์

สยามพร รัชชการณ

สุนิดา นาคเสน อรุณัฐ ฐิติญาณพร

รพีพร ชอบชล รัตนาวรณ์ ชุณหะวัณ

ประสิทธิ์ มังคละกุล

จิตติ จันทร์เขียว

ท.พญ.อรเมศ เสงี่ยมวงศ์

๑๐,๐๐๐ เล่ม

มูลนิธิธรรมทานอุปการิกกิจจานุชฌน

๑๐๐/๗ หมู่ ๗ ต. คลองสอง อ. คลองหลวง

จ. ปทุมธานี ๑๒๑๒๐

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส.พี.เค. เปเปอร์ แอนด์ ฟอรัม

โทร. (๐๒) ๓๗๗-๔๖๘๓, ๗๓๒-๔๑๕๗-๘

เวลาแห่งชีวิต
ของคนเรานั้นสั้นเหลือเกิน
เมื่อเทียบกับกาลเวลา
ที่ไม่มีจุดเริ่มต้น และสิ้นสุดของจักรวาล
ในชีวิตนี้ ไม่รู้ว่าจะตอบแทนพระคุณ
คุณยายได้สักแค่ไหน
รู้แต่เพียงว่า ตราบที่มีชีวิตอยู่
คุณยายงดงามเสมอ
ในดวงใจตราบนิรันดร์